

HISTORY STUDIES

INTERNATIONAL JOURNAL OF HISTORY

ISSN: 1309 4173 / (Online) 1309 - 4688 (Print)

Volume: 15, Issue: 100th Anniversary of the Republic Special Issue, October 2023
www.historystudies.net

TÜRKÇÜ BİR DERGINİN TARİH ANLAYIŞI: BOZKURT (1939-1942)

Historical Perception of A Turkist Magazine: Bozkurt (1939-1942)

Dr. Hasan Dinçer

Ankara Üniversitesi

hdincer@ankara.edu.tr

Makale Türü-*Article Type* : Araştırma Makalesi-Research Article
Geliş Tarihi-*Received Date* : 24.05.2023
Kabul Tarihi-*Accepted Date* : 23.07.2023
DOI Number : 10.9737/historystudies.1301984

Atıf – Citation:

Hasan Dinçer, "Türkçü Bir Derginin Tarih Anlayışı: Bozkurt (1939-1942)", *History Studies*, 15/Cumhuriyetin 100. Yılı Özel Sayısı, Ekim 2023, s. 81-99

TÜRKÇÜ BİR DERGINİN TARİH ANLAYIŞI: BOZKURT (1939-1942)

Historical Perception of A Turkist Magazine: Bozkurt (1939-1942)

Hasan Dinçer*

Öz

Türkiye, 1939-1945 yılları arasında yaşanan İkinci Dünya Savaşının dışında kalmasına rağmen Almanya'da etkin olan ırkçı ideoloji Türkiye'de taraftar bulmuştu. Reha Oğuz Türkkan'ın yayınlamaya başladığı *Bozkurt* (1939-1942) dergisinde ırkçı ve Turancı fikirler savunulmaktaydı. Reha Oğuz Türkkan, Hüseyin Namık Orkun, Nurullah Barıman, Sami Karayel, Nejdet Sançar gibi milliyetçilerin yazılarının yayımlandığı dergide tarih, savaşlar toplamı olarak kabul edilmiştir. Sanat, sanayi, devlet, sosyal emniyet, intizam, asayiş gibi uygarlık unsurlarını savaşın yarattığı kabul edilmiştir. Türk tarihi, savaşlar ve zaferlerden oluşan bir bütün olarak değerlendirilmiştir. Türkleri askeri başarıları, yönetim biçimi, askeri örgütlenme, ekonomik koşullar ile değil, Türk'ün üstün ırk olması ile açıklanmıştır. Osmanlı tarihi, devşirmelerin, ulema etkisiyle, Türkün dışlandığı, ulusal benliğini kaybettiği dönem olarak da değerlendirilmiştir. *Bozkurt* dergisindeki tarihe, Türk tarihine savaş ve zafer merkezli bakıldığından, Türklerin uygarlığa katkıları yüzeysel olarak işlenmiştir. İkinci Meşrutiyet, Cumhuriyet dönemine pek az değinilmiştir. Türkiye'nin Avrupa ülkelerinin gerisinde olduğunu kabul edilirken, İkinci Dünya Savaşı'na katılmaktan yana olmuşlardı. Varılan kanaat odur ki, *Bozkurt* dergisinde somutlaşan; ırkçı ve Faşist ideolojiyle sarmalanmış, geçmişi tek boyutlu gören, yaşanan zaman ve toplumsal gerçeklik ile bağı kopmuş bir tarih anlayışıdır.

Anahtar Kelimeler: Reha Oğuz Türkkan, Bozkurt Dergisi, ırkçılık, Türkçülük, Türk Tarihi.

Abstract

Turkey remained outside of the Second World War, which took place between 1939 and 1945. However, the racist ideology prevalent in Germany found supporters in Turkey. The magazine *Bozkurt* (1939-1942), published by Reha Oğuz Türkkan, advocated racist and Turanian ideas. The writings of nationalists such as Reha Oğuz Türkkan, Hüseyin Namık Orkun, Nurullah Barıman, Sami Karayel, and Nejdet Sançar were published in the magazine. In the magazine, history was accepted as a sum of wars. Civilization elements such as art, industry, state, social security, order, and public safety were considered to be the result of war. Turkish history was evaluated as a whole consisting of wars and victories. The military achievements, administrative style, military organization, and economic conditions of the Turks were explained not by these factors but by the superiority of the Turkish race. Ottoman history was also evaluated as a period in which the Turks were excluded and lost their national identity due to the influence of converts and religious scholars. Due to the war and victory-centric perspective on history in the *Bozkurt* magazine, the contributions of the Turks to civilization were superficially addressed. The Second Constitutional Period and the Republican era were barely touched upon. While it was acknowledged that Turkey lagged behind European countries, they were inclined to participate in the Second World War. The prevailing opinion is that the understanding of history embodied in the *Bozkurt* magazine is characterized by a racist and fascist ideology, a one-dimensional view of the past, and a disconnection from contemporary time and social reality.

Keywords: Reha Oğuz Türkkan, Bozkurt Magazine, racism, Turkish nationalism, Turkish History.

* Dr., Ankara Üniversitesi, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara/TÜRKİYE, hdincer@ankara.edu.tr
ORCID: 0000-0002-4289-9953

Giriş

Türk Kurtuluş Savaşı; işgalleri sona erdirmek, TBMM'nin otoritesini tesis etmek, iç ayaklanmaları bastırmak yönündeki eylemler dolayısıyla, kurtuluş ve kuruluş sürecinin iç içe geçtiği çok cepheli mücadele dönemidir. İstiklali sağlamaya dönük olarak yürütülen silahlı mücadele ve bunun yarattığı gereklilikler, 1919-1922 dönemine özgü söylem ve uygulamaları yaratmıştır.

Mustafa Kemal, silahlı mücadele yıllarında, geleneksel değer ve kurumlara bağlı olan halkın mücadeleye katılımını artırarak geniş bir cephe inşa etmek zorunluluğu ile söyleminde “*millî*” ve “*millet*” terimlerine vurgu yapmıştır. Böylelikle bu terimlerin hem toplumun kolektif hafızasındaki ‘geleneksel’ anlamından hem de ‘modern’ anlamından yararlanma yoluna gitmiştir.¹ Başka bir ifadeyle “*millî*” kelimesinin “*dini olan*” ve “*ulusal olan*” şeklindeki çift anlamlılığından yararlanarak halkın mücadele azmini arttırmış, aynı zamanda sonraki aşamada belirecek olan seküler milliyetçi söyleme geçişe de zemin hazırlamıştır.²

Kurtuluş Savaşı'ndan sonraki dönemde Mustafa Kemal, Türk milletini Türkçe konuşan, Türk kültürü ile yetişen ve Türk ülküsünü benimseyen topluluk olarak tarif etmiştir. Irk veya etnik kökeni değil kültür temelini esas alan ulus/ulusçuluk tanımı aynı zamanda gerçekçidir. Bu niteliği ile Panislamizm, Panturanizm ve Ümmetçilik'i reddetmiştir. Türk ulusçuluğunun, ilerleme yolunda ve uluslararası ilişkilerde, bütün çağdaş uluslara paralel ve onlarla bir uyumda yürümesi gerektiğini savunmuştur. Irk kavramının uluslar için ana öge olamayacağı, ırk temelli politikaların ulusal zararlar ve uluslararası anlaşmazlıklar doğuracağı yönündeki düşünceler ise Atatürk milliyetçiliğinin, Faşizm ve Nasyonal Sosyalizm konusuna bakışını yansıtmaktadır.³ 1930'larda tarih ve dil alanında kurumsal düzeydeki çalışmalar da milliyetçiliği bütünleyen adımlar olmuştur.

Milliyetçiliğin resmi yorum ve uygulamalarından ayrı bir yerde konumlanan milliyetçi bir cenah da vardı ki 1930'ların başlarında Türkiye'nin yönetim yapısında gerçekleştirilen bazı düzenlemeler bu kesimler için yeni bir dönem açacaktı. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın yarattığı etki, Şeyh Said İsyanı,⁴ 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı'nın etkileri, halkın ekonomik koşullardan memnuniyetsizliğini somutlaştıran Serbest Cumhuriyet Fırkası tecrübesi, Menemen Olayı gibi gelişmeler “... ülkenin yöneticilerinde daha güçlü bir siyasal iktidar anlayışının zorunlu olduğu kanısını uyandırmıştır.”⁵ Bu çerçevede 1931'de Türk Ocakları kapatılmış ve aynı yılda çıkarılan Matbuat Kanunu ile basın üzerinde daha sıkı Hükümet kontrol sağlanmış, üniversiteyi Cumhuriyet'e ve Devrim ilkelerine bağlı kılmak amacıyla Darülfünun Reformu (1933) yapılmış, basın yoluyla CHP dışında bir partinin kurulabileceği düşüncesi kitlelerden silinmeye çalışılmıştır.⁶

Türk Ocakları'nın kapatılması; özellikle Balkan Savaşları sonrasında İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin kapsamı giderek genişlemiş olan milliyetçi politikalarına yön veren, yeni Türk Devleti'nin de kurucu ideolojisi olan Türkçülüğün etkisini kaybederek muhalefet konumuna

¹ Mustafa Kemal, Türk Kurtuluş Savaşı'nda milliyetçilik ve din arasındaki (geleneksel duyguyu) etkili bağı erken bir zamanlamayla fark etmiştir. Gotthard Jaschke, “Türk Kurtuluş Savaşında Milliyetçilik ve Din”, (Çeviren: Aytunç Ülker), *Tarih Okulu*, Kış 2009, Sayı: II, s. 95.

² Coşkun Türkan, “Millî Mücadele Dönemi Söyleminde Millet ve Milliyetçilik (1919-1923)”, *Tarih ve Günce*, Sayı: 8 (2021/Kış), s. 160-179.

³ Şerafettin Turan, *Türk Devrim Tarihi, 3. Kitap (Birinci Bölüm) Yeni Türkiye'nin Oluşumu (1923-1938)*, Bilgi Yayınevi, Ankara, 1995, s. 166-171.

⁴ Necdet Aysal, “Atatürk Döneminde İç Politika”, *Başlangıcından Günümüze Türkiye Cumhuriyeti Tarihi*, (Editör, Prof. Dr. Temuçin Faik Ertan), 7. Basım, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2019, s. 165-170.

⁵ Çetin Yetkin, *Türkiye'de Tek Parti Yönetimi (1930-1945)*, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1983, s.41; Necdet Aysal, “Yönetimsel Alanda Değişimler ve Devrim Hareketlerine Karşı Gerici Tepkiler Serbest Cumhuriyet Fırkası-Menemen Olayı”, *Atatürk Yolu*, C. 11, No. 44, (Güz 2010), s. 581-625.

⁶ Yetkin, *Age.*, s. 51-77.

düşmesi anlamına gelmekteydi.⁷ En azından resmi milliyetçilik yorum ve uygulamalarını doğru bulmayan kesimler için böyleydi.

Türkçülüğün konum kaybettiği bu dönemde, 1931’de Nihal Atsız’ın yayınlamaya başladığı *Atsız Mecmua*’da ağırlıklı olarak dış Türkler ve kültürleri işlenmiş, Sovyetler Birliği’ndeki 16 milyon Türk’ün aynı ırktan geldiği belirtilmiştir. Türk Ocakları’nın kapatıldığı ortamda Türkçülük-Turancılık yapmak sakıncalı olduğundan dergide siyasal hedefler gösterilmemiştir. Atsız’ın 1933’te yayınlamaya başladığı, ırkçılıktan yana olan *Orhun* dergisinde milliyet kan sorunu olarak kabul edilmiş, Türküm diyenin Türk kanı taşınması gerektiği savunulmuştur. Sovyetler ile ilişkilerini bozmak istemeyen Hükümet, 1934’te *Orhun*’u ve benzer fikirleri paylaşan *Geçit*, *Birlik* dergilerini kapatmıştır.⁸ Neredeyse hiçbir Türkçü derginin yayın hayatında bulunmadığı 1930’ların sonlarında *Ergenekon* (1938-1939) dergisinin yayınlanmaya başlaması, Türkçülüğü savunma refleksi ile açıklanmaktadır.⁹ *Ergenekon*’da yer verilen ana düşünceler Türkleri Anadolu’ya hapsettiği düşüncesinden hareketle Misak-ı Milli’nin reddi, bütün ideolojik ve felsefi akımların karşı durulması gereken emperyalist yayılma araçları olarak kabulüdür. Dergi, Reha Oğuz Türkkan’ın “*Faşizm Tehlikedir*” başlıklı yazıları sebebiyle Hükümetçe kapatılmıştır.¹⁰

Cumhuriyet’in ilk yıllarından başlayarak milliyetçilik, tanımlanma sorunu yaşanan dolayısıyla, birçok farklı fikri yaklaşımın gelişmesine temel olan bir konudur.¹¹ Hitler’in iktidara geçerek ırk kuramını etkin biçimde işlemesiyle birlikte Türkiye’de dergilerde işlenen Türkçülük, ırk ve ırkçılık fikirleriyle sarmalanmıştır. Nitekim 1940’lı yılların sıcak savaş günlerinde sağ ve soldaki fikir dergilerinde işlenen, kalem kavgasına girilen temel konu ırkçılık olmuştur.¹² Hükümetin savaş yıllarında izlediği dış politikaya değinmeden önce belirtmek gereklidir ki, Milli Şef döneminde, Atatürk’ün tanımladığı milliyetçilik anlayışını değiştirecek CHP kongre kararları veya anayasal düzenlemeler söz konusu olmamıştır.¹³

Türkiye, 1939-1945 arasında cereyan eden İkinci Dünya Savaşı yıllarında savaşın dışında kalmaya dayalı bir dış politika izlemiş, diğer yandan büyük bir orduyu savaşa hazır tutmaktan kaynaklanan sorunları çözmeye çalışmıştır. Dış politikasının iç politikayı her zamankinden daha çok şekillendirdiği bu dönemde savaşın seyri, Hükümetin basın ve siyasal akımlara karşı tutumunu şekillendirirken, iç sorunlar, iktisadi ve sosyal hayata dair çeşitli düzenlemeleri gündeme getirmiştir.

Bu makalenin, kapsamı içinde yer aldığı fikir dergileri açısından bariz bir canlılığın gözlemlendiği bu dönemde sağ ve sol dergilerin ömürleri, hükümetin onları yer verdikleri görüşler itibarıyla, dış politikası açısından zararlı veya yararlı görmesine bağlı olarak değişmiştir.

Bozkurt, Reha Oğuz Türkkan tarafından Mayıs 1939’da yayınlamaya başlayan, ırkçı ve Turancı fikirleriyle öne çıkan sağ dergilerden biridir. Bu makalede *Bozkurt*’ta yer verilen

⁷ Bekir Koçlar, “Türk Milliyetçiliği Düşüncesini Tanımlama ve Temellendirme Çalışmalarına Bir Örnek: Ergenekon Dergisi”, *History Studies*, Volume 5 Issue 2, A Tribute to Prof. Dr. Halil İnalçık, March, 2013, s. 268.

⁸ Zafer Toprak, “Fikir Dergiciliğinin Yüz Yılı”, *Türkiye’de Dergiler Ansiklopediler (1849-1984)*, Gelişim Yayınları, İstanbul, 1984, s. 46.

⁹ Koçlar, *Agm.*, s. 268.

¹⁰ Koçlar, *Agm.*, s.280; *Ergenekon* dergisi aylık olarak (Kasım 1938-Ocak 1939) 3 sayı yayımlanabilmiştir.

¹¹ Koçlar, *Agm.*, s.268; Atatürk ulusçuluğunun değişik biçimlerde yorumlanmasının nedenlerinden biri de “gelenek” kavramıyla ilgili farklı değerlendirmelerdir. Turan, *Age*, s. 168.

¹² Toprak, *Agm.*, s. 45.

¹³ Milliyetçilik ve Atatürk’ün diğer ilkelerinde esaslı değişiklikler çok partili hayata geçiş süreci içinde CHP’nin 1947 Kurultayı’nda gerçekleştirilmiştir. Önceki tanımlamalarda kültür ve ülkü birliği temelinde tanımlanan milliyetçiliğe, *tarih birliği* ve *ruhi bağlar* eklenmiş, milliyetçiliğin işlevi, Türk milletinin bütünlüğü ve bunun dayandığı milli ruhu ve şuuru yaşatmak ve korumak olarak belirlenmiştir. Murat Kılıç, “Tek Parti Döneminde Milliyetçilik ve CHP’nin Yedinci Büyük Kurultayı”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, XII/24, (2012/Bahar), s. 199; Hakan Uzun, “İktidarını Sürdürmek İsteyen Bir Partinin Kimlik Arayışı: Cumhuriyet Halk Partisi’nin 1947 Olağan Kurultayı”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, XII/25, (2012-Güz), s.125.

düşünceler içinde tarih kavrayışının ayırt edici yönleri, bu yönlerin çeşitli konuları ele alma biçimini nasıl şekillendirdiği tespit edilecektir. Bu çerçevede dergideki tarih, Türk tarihi, milliyetçilik, Türkçülük, Avrupa tarihi ve güncel siyasi gelişmeler hakkındaki yazılar değerlendirilmiştir.

Zafer Toprak, İkinci Meşrutiyet döneminin ve Cumhuriyetin 1940'lara kadar yayınlanmış sağ ve sol dergilerinin tanıtımını yapmıştır. Uğur Mumcu, İkinci Dünya Savaşı sonlarında Türkiye'de çok partili siyasal hayata geçiş koşullarında sağ ve sol çevrelerin hükümetle ve birbirleriyle ilişkilerini ele almıştır. Baskın Oran, İkinci Dünya Savaşı yıllarındaki sağ ve sol oluşumları, yayınları ve daha çok Avrupa'daki siyasal gelişmelerle olan ilişki ve etkilenmeleri doğrultusunda incelemiştir. Bekir Koçlar, Reha Oğuz Türkkan'ın *Bozkurt*'tan önce yayınladığı *Ergenekon* dergisini, yer verdiği görüşler çerçevesinde değerlendirmiştir. Murat Kaya ise 1938-1947 arası dönemde Türkiye'de Pantürkist hareket ve bu hareket içinde Reha Oğuz Türkkan'ın yerini araştırmıştır. Ancak söz konusu yayınlarda, Bozkurt dergisinin tarih anlayışı incelenmemiştir.

Makalemizde Bozkurt'un bütün sayılarındaki yazılar değerlendirilerek adı geçen dergi, tarih anlayışı temelinde bütünlüklü biçimde incelenecektir. Böylelikle bu konudaki literatüre mütevazı bir katkı sağlanacaktır. Makalede varılacak kanaat ve yorumlar, daha geniş çaplı araştırma bütününe ilk parçası olma özelliğini taşıyacaktır. İleride, dönemin diğer Türkçü, Turancı dergileri de incelenecek, böylelikle İkinci Dünya Savaşı yılları sağ dergilerine dair, tarih anlayışı bağlamında, kapsamlı genelleme ve değerlendirmelere varmak mümkün olacaktır.

Reha Oğuz Türkkan

Bozkurt'u incelemeyen önce, Reha Oğuz Türkkan'a ve bir parçası olduğu sağ akımın savaş yıllarındaki görünümüne kısaca değinmek, söz konusu dönemde Hükümetin politikasının bu akım üzerindeki etkilerine yer vermek gerekmektedir.

1920'de İstanbul'da doğan Reha Oğuz, ilköğrenimini Saint-Joseph'te tamamlamış, babasının isteği üzerine eğitimine Kabataş Erkek Lisesi ve Galatasaray Lisesi'nde devam etmiştir. Kabataş'ta iken dönemin tanınmış milliyetçilerinden Behçet Kemal Çağlar ve Mükremin Halil Yinanç, Reha Oğuz'un öğretmenleri olmuştur.¹⁴ Türkkan'ın Turancılık konusuna ilgisi, Atatürk ile de karşılaştığı¹⁵ İstanbul Büyükkada'da oturdukları lise yıllarında¹⁶ başlamıştı. Babasının tayini sebebiyle taşındıkları Ankara'da devam ettiği Ankara Gazi Lisesi'nde Turancı fikirlerle yönelmesinde ise öğretmeni Fevziye Abdullah Tansel'in etkisi büyüktür. Gazi Lisesi'nin dergisi *Filiz*'deki ilk fikir yazısında, gerçek mutluluğun bireyin bir ideale, vatan sevgisine, olan bağlılığıyla gerçekleşebileceğini ifade etmiştir. Ancak kısa zaman sonra Türk ırkının üstünlüğü düşüncesi, vatan sevgisi fikrinin yerini almıştı. Lisede arkadaşları¹⁷ ile 1938'de Türk ırkından oluşan büyük bir devlet kurmak, Türk ırkından olmayanların elindeki hükümeti devirmek için sınıf arkadaşlarıyla "Gürem" adlı gizli bir dernek kurmuştu.¹⁸ Derneği, aynı yıl yayınlamaya başladığı, sayfalarında ırkçı fikirlerini ilk kez açıkça kaleme aldığı *Ergenekon* dergisi etrafına

¹⁴ Reha Oğuz'un okul değiştirmesinde, babasının Saint-Joseph'in kozmopolit ortamından rahatsız olması etkili olmuştur. Murat Kaya, *Reha Oğuz Türkkan and Pan-Turkists movement in Turkey (1938-1947)*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Boğaziçi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İstanbul, 2005, s. 69.

¹⁵ 1934 yılı yaz başında Büyükkada'da misafiri İran Şahı Rıza Pehlevi'yi gezdirmekte olan Mustafa Kemal Paşa Reha Oğuz'u faytona aldığı sırada Türklük üzerine konuşmuşlardır. Türkkan, ileride, bu sohbeti değerlendirdiğinde, Türkçü fikirlerinin daha o yaşta belirmeye başladığını ifade etmiştir. Ömer Özcan, "Reha Oğuz Türkkan", *Türk Yurdu*, Yıl: 99, Sayı: 271, Mart 2010, s. 72.

¹⁶ Reha Oğuz 11 yaşında iken ailesinin taşındığı Büyükkada'da, azınlıkların kendi dillerini konuşmaları ve içinde bulunulan kozmopolit ortam, vatandaşın Türkçe konuşması için açılan kampanyalar milli duygularının gelişmesinde önemli etkiler yapmıştır. Özcan, *Ağm.*, s. 72.

¹⁷ Yakın arkadaşları Cihat Savaş Fer, Hikmet Tanyu, Ceyhan Atif Kansu, Mustafa Kızılsu, Fikret Kılıçöte idi. Murat Kaya, *Ağt.*, s. 71.

¹⁸ Baskın Oran, "İç ve Dış Politika Açısından İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye'de Siyasal Hayat ve Sağ-Sol Akımlar", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 24/3, 1969, s. 271

toplamış, dergi hükümet tarafından kapatılınca *Bozkurt*'u yayınlamaya başlamıştır.¹⁹ *Bozkurt* kapatılınca Kitapseverler Kurumu'nu kurmuş, bu kurumu hükümet Halkevleri'ne bağlayınca "*Gürem*"i tekrar kurmuştur.²⁰

Turancı düşünce ve ideallerin gelişiminde Leon Cahun'un eserlerinden etkilenen Türkkan, ırk kavramına olan ilgisi sebebiyle, 1938 yılında Tarih ve Antropoloji eğitimi için Sorbonne Üniversitesi Fiziki Antropoloji bölümüne kaydolmuştu.²¹ Avrupa'da beliren savaş tehlikesi sebebiyle aynı yıl Türkiye'ye dönerek Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne kaydolmuştur. Mezuniyetini takiben İstanbul Üniversitesi'nde yüksek lisans yapmış. Sorbonne Üniversitesi'nde tarih ve Türkoloji dallarında, Columbia Üniversitesi'nde deneysel psikoloji dalında uzmanlık çalışmasını tamamlamıştır.²²

Reha Oğuz Türkkan'ın, yayın faaliyetiyle fikirlerini yaymaya çalıştığı yıllar Nihal Atsız'ın Turancı cenahta daha etkin ve saygın olduğu evredir. Atsız'dan önce Rıza Nur ve Zeki Velidi Togan, Türkçüler camiasında büyük saygı beslenen kişiler idi. Rıza Nur'un ölümünden sonra lider durumuna geçmiş olan Atsız'ın, savaş yıllarında doruğa ulaşan sağ akımın yayılmasında büyük katkısı olmuştur. Türkiye'de sağ akımın, savunduğu Faşizm temelli fikirlere uygun olarak kişilerin, Nihal Atsız ve Reha Oğuz Türkkan'ın arkasından geliştiği, olgunlaştığı belirtilmektedir. Türkkan'ın, *Ergenekon*, *Bozkurt*, *Gök-Börü* dergilerini yayınlayarak kendi başına bir akım oluşturma çabası, onun Nihal Atsız ile çatışma ve uzun süren kavgalara girmesine sebep olmuştur.²³

Türkkan, *Bozkurt* dergisini 1939'da yayınlamaya başladığında İkinci Dünya Savaşı başlayalı birkaç ay olmuştu. Hükümet, dışında kalmaya çabaladığı savaşın başında hangi tarafın kazanacağını belirsizliği sebebiyle, kesin biçimde bir tarafın yanında yer almamış, dolayısıyla, basında taraf tutan dış politika yazılarını değil, iç politika suçları olarak değerlendirdiği yazıları cezalandırmaktaydı.²⁴ Bu tutum Almanya'nın Sovyetlere saldırdığı Haziran 1941'den itibaren değişmeye başlamıştır. Alman başarıları Türkiye'nin Alman etkisine girmesine sağlamıştı. Tarafsız Türkiye'nin bürokrasisi, Almanları, onların yüksek olasılıklı zaferinin sonrası için Türkiye'nin planları olduğuna da inandırmıştır.²⁵ Dış politikadaki değişiklik iç politikaya yansımış, Alman yanlısı olan basın kamuoyunu yoğun biçimde şekillendirmeye, Alman propagandası da Turancı akım üzerinde büyük bir etki yapmaya başlamıştır.²⁶ Alman orduları başarılı oldukça Hükümet sağ akıma müdahale etmemiş, aksine bazı CHP milletvekilleri ve Saraçoğlu'nun bir takım demecileri sağ akım için teşvik edici olmuştur. 2 Şubat 1943'te Almanlar

¹⁹ Murat Kaya, *Agt.*, s. 70-71.

²⁰ Oran, *Agm.*, s. 271-272.

²¹ Murat Kaya, *Agt.*, s. 69; Türkkan'ın fikri gelişiminde etkili olan, Leon Cahun'un eserleri: *La Bannière Bleue (1876)*, *Introduction a l'histoire de l'Asie. Turcs et Mongols des origines a 1405 (1896)* idi. s. 70.

²² Emre Şamlı, "Bir Türkçünün Portresi: Reha Oğuz Türkkan", *Türklük Bilimi Araştırmaları*, Sayı: 44, Yıl: 2018, s. 194; Özcan, *Agm.*, s. 73.

²³ Zeki Velidi, Hüseyin Namık Orkun ve Hasan Ferit Cansever birbirlerine hücum eden Atsız ve Türkkan'ın aralarını bulmak için çaba harcamışlardır. Oran, *Agm.*, s. 272.

²⁴ Matbuat Kanunu hükümlerine dayanılarak gazeteler sık sık birkaç günlüğüne kapatılmaktadır. Oran, *Agm.*, s. 250.

²⁵ Alman Dışişleri Bakanlığı'nı öyle idare etmişlerdir ki, Naziler, belgelerin de gösterdiği gibi, Sovyetler'in yenilmesinden sonra Türklerin Türkistan'da "Türk-Moğol" devletler kurmak istediklerine inanmışlardır. Oran, *Agm.*, s. 264.

²⁶ "...Alman yöneticileri Türkiye içindeki sağcı akımı, gizli Alman belgelerinin de kanıtlandığı gibi bol para dökerek beslemektedir." Oran, *Agm.*, s. 264; Zeki Velidi Togan ve öğrencisi, *Bozkurt* dergisi sahibi Reha Oğuz Türkkan ve başka birçok Turancı, Türk gençliğini Sovyetler Birliği'ne karşı savaşa hazırlamak için 1941-44 yılları arasında, Alman gizli servisinin parası ile ve Alman faşizminin üslubu içinde, sınırsız bir şoven propagandası yürüttüler. Bütün bunlar, Türk hükümetinin göz yumması ile oldu. Johannes Glasneck, *Türkiye'de Faşist Alman Propagandası*, (Çeviren: Arif Gelen), Onur Yayınları, Ankara, (Tarihsiz), s. 204; Oran ve Glasneck'in, Turancıların Almanlarla akçeli ilişkiler yürüttükleri yönünde iddiaları olsa da "Alman hükümetinden Büyükelçi Von Papen'e Türkiye'de "dostlarına" dağıtılması için gönderilen altınların kimlere verildiği de hiçbir zaman ortaya çıkmadı." Uğur Mumcu, *40'ların Cadı Kazanı*, 7. Basım, Tekin Yayınevi, 1993, İstanbul, s. 89.

Stalingrad önünde Sovyetler'e yenilince savaşın kaderi, dolayısıyla hükümetin sağ akımlara karşı tutumu keskin biçimde değişmiştir.

İlk olarak, Faris Erkman Temmuz 1943'te yayınladığı broşürde, Alman ırkçılığından etkilenen sağcı fikir sahiplerinin Kemalizm'e cephe aldığı, devletin nizamına karşı çıktığı, savaşan devletlerden birine tapınacak kadar sempati beslediğini belirtmiştir. General Emir Erkilet, Peyami Safa, Nihal Atsız, Yusuf Ziya Ortaç, Orhan Seyfi Orhon'un isimleri anılarak, *Çınaraltı*, *Bozkurt*, *Gök-Börü* dergilerini yayınladıkları, Türkiye'yi savaşa sokmak istedikleri belirtilmiştir. 18 Mayıs 1944'te yayınlanan resmi tebliğ ile rejim aleyhinde çalışanlar hakkında kovuşturmaya başlandığı, faaliyet programları, gizli şifre ve parolalarının ele geçirildiği, Nihal Atsız, Zeki Velidi, Reha Oğuz Türkkan, Dr. Hasan Ferit Cansever ve arkadaşlarının evlerinde belgeler bulunduğu, 23 kişinin tutuklandığı duyurulmuştur. İnönü'nün 19 Mayıs'taki söylevinde ise Hükümeti devirmek, TBMM'nin manevi şahsiyetini tahkir için cemiyet kuran ve Anayasaya muhalif mevkuf 23 kişinin mahkemeye verildiği belirtilmiştir.²⁷

Tutuklanan sanıkların duruşmaları 29 Mart 1945'te sonuçlanmış, çeşitli cezalara çarptırılmıştır.²⁸ Yargıtay, 1 No'lu Sıkıyönetim Mahkemesi'nin kararını bozmuş, serbest bırakılan sanıklar 2 No'lu Sıkıyönetim Mahkemesi'ne gitmiş, Mahkeme 31 Mart 1947'de tüm sanıkların beraatına karar vermiştir.²⁹

Bozkurt Dergisi

Reha Oğuz Türkkan, Mayıs 1939'da *Bozkurt* dergisini yayınlanmaya başlamıştır.³⁰ Kapağında, "Her ırkın üstünde Türk ırkı!" klişesinin altında Bozkurt ibaresi, onun altında üç oklu bir yay üzerinde bozkurt resmi bulunmaktadır. Resmin altında "*Bozkurt, Ergenekon'un remzidir. Türklük yolunda sesimizin bir an bile kısıldığını görmeyeceksiniz*" cümlesi yer almaktadır.³¹

Bozkurt dergisinin sahibi, ilk 6 sayısında Mustafa Kızılsu, 7-10 arası sayılarda İsmet Rasin Tümtürk, 11. sayıda Sami Karayel, 12. sayıda ve 2. cildin 1-4. sayılarında A Nurullah Barıman'dır. Yazı işleri müdürü ise bütün sayılarında Sami Karayel'dir. Reha Oğuz Türkkan, birbirinin devamı niteliğindeki *Ergenekon*, *Bozkurt* ve *Gök-Börü* dergilerinin yayın politikasını belirleyen kişi olmuştur.³²

Dergide, Reha Oğuz Türkkan, Hüseyin Namık Orkun, Nurullah Barıman, Sami Karayel, Nejdet Sancar, İsmet Rasin, Cihat Savaş Fer, Zeki Velidi Togan, Osman Turan, Abdülkadir İnan, Peyami Safa, Mustafa Hakkı Akansel, Mehmet Sadık Aran, Vefik Vassaf Akan, A. Süreyya Aygün, Cihat Baban, Nebil Buharalı, M. Fahrettin Çelik, Nusret Köymen, M. Şemsi Kural, Necip Ali Küçüka, Tahir Olgaç, Orhan Seyfi Orhon, Kemal Özdeş, Mehmet Öztürk, Zeki Sofuoğlu, Şakir Ülkütaşır'ın yazıları yayınlanmıştır.

Bozkurt, yayımlandığı süre boyunca birçok kez kapatılmıştır. Haziran 1939'da, "*Türk Köylüsü*" başlıklı yazı dolayısıyla 2. sayısında geçici olarak kapatılmış, mahkemeye verilmiştir. Nisan

²⁷ Oran, *Agm.*, s. 252-254.

²⁸ Zeki Velidi Togan 10 yıl, Reha Oğuz Türkkan 5 yıl, 5 ay, Nihal Atsız 6 yıl hapse mahkûm edilmişti. Mumcu, *Age.*, s. 86; Türkkan, 1944 Irkçılık-Turancılık davasından sonra Aralık 1947'de gemi ile Fransa'dan ABD'ye gitmişti. Reha Oğuz Türkkan, *Tabutluktan Gurbete*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1975, s. 215; ABD'ye yerleşen Türkkan askerlik görevi için yurda dönmediğinden yurttaşlıktan çıkarılmış, ABD uyruğuna geçmiş, ticaretle uğraşmış, eğitim çalışmaları yapmıştır. 1969'da ülkesine kesin dönüş yaptığında yeniden Türk uyruğuna geçmiştir. Mumcu, *Age.*, s. 89; Reha Oğuz Türkkan, 17 Ocak 2010'da vefat etmiş, İstanbul Zincirlikuyu Mezarlığı'nda defnedilmiştir. Özcan, *Agm.*, s.74.

²⁹ Karar, askeri Yargıtay tarafından da onaylanmıştır. Oran, *Agm.*, s. 255-256; Irkçılık-Turancılık davası kapanmış olsa da sonra Hasan Ali Yücel-Kenan Öner davası nedeniyle yeniden açılacaktı. Mumcu, *Age.*, s. 87.

³⁰ "Bozkurt Birinci Cildin Kısa Tarihi", *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 1, Sayı: 12, Birinci Kanun 1941, s. 293.

³¹ *Bozkurt*, Sayı: 1, Mayıs 1939, Kapak resmi. Sonraki sayıların tamamında arka fonda Türk bayrağının üzerine bindirilmiş kurt başı kompozisyonu yer almış, hemen her sayıda İçindekiler kısmı kapakta yer almıştır. İlk sayıda derginin fiyatı 10 kuruş olduğu belirtilmiştir.

³² Murat Kaya, *Agt.*, s. 72

1940'ta beraat etmiş ve 28 Mayıs 1940'ta 3. sayısını yayınlamıştır. 9. sayısında “İki Yıldönümü” başlıklı yazı sebebiyle 13/01/1941 tarihinde İcra Vekilleri Heyeti kararıyla kapatılmış, 28/04/1941'de İcra Vekilleri Heyeti kararıyla yayımına izin verilmiş, 06/06/1941 tarihinde 10. sayısı yayınlanmıştır. 11. sayıda, bütün Türklerin yaşadığı yerleri gösteren harita ve “Türklük Bekliyor” başlıklı başyazı sebebiyle, ilkin Örfi İdare Komutanlığı, sonra da, 25/07/1941 tarihli İcra Vekilleri Heyeti kararıyla yeniden kapatılmıştır. 27/11/1941'de İcra Vekilleri Heyeti kararıyla yeniden yayımına izin verilen *Bozkurt* 26/12/1941 tarihinde 12. sayısını yayımlayarak birinci cildini tamamlamıştır.³³ Toplam 18 sayı yayınlanan derginin 11. sayısı mevcut değildir.

Dergide Türk tarihi, milliyetçilik, Türkçülük, ırkçılık en çok işlenen konular olmuş, bunları Türkiye dışındaki Türk topluluklarına dair yazılar izlemiştir. Daha az olmak kaydıyla; yayın ve fikir dünyasındaki aylık gelişmeler, komünizm, tanınmış Türkçüler, dil, ahlak, önemli olay veya kişilere dair yıldönümlerine yer verilmiş, kültür, edebiyat, moda, Avrupa tarihi dergide en az işlenen konular olmuştur. Her sayıda Türk tarihi, milliyetçilik, savaş, kahramanlık, vatanseverlik, fedakârlık temalı şiirlere de yer verilmiştir.

Ziya Gökalp³⁴, Dr. Rıza Nur, Nihal Atsız, Velet Çelebi İzbudak, Necip Türkçü, Besim Atalay ve Namık Kemal de aldıkları eğitim, meslekleri ve ürettikleri eserler çerçevesinde dergide tanıtılmıştır. Adı geçen aydınlar, daha çok Türkçülüğe katkıları ve *Bozkurt* yazarlarının görüşleri ile örtüşen fikirleri çerçevesinde ele alınmıştır. Ziya Gökalp'ın dar bir çerçevede değerlendirildiği, Yusuf Akçura hakkında yazı yazılmadığı da belirtilmelidir.

Tarih-Savaş-Uygurluk

Bozkurt sayfalarında insanlık tarihi, savaşlar toplamı olarak kabul edilmiştir. Buna göre, tarihetekik eden alimler, her bir sulh yılına karşılık on üç yıl savaş yılı olduğunu, sulhların gerçekten birer mütareke olduğunu ve medeni milletler arasında asırlar geçtikçe savaşın azalmadığını, bilakis arttığını tespit etmişlerdir. Büyük devletlerde medeniyet seviyesi arttıkça savaş da artmıştır. MÖ 1496'dan MS 1861 yılına kadar, 3130 savaş yılı ve 224 sulh yılı geçmiştir. Milletler XIV. ve XV. asırlarda, XIX. asırdakinden daha az savaşmışlardır. Bu da medeniyet ilerledikçe, savaşın da arttığını göstermektedir.³⁵

³³ “Bozkurt Birinci Cildin Kısa Tarihi”, *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 1, Sayı: 12, Birinci Kanun 1941, s.293.

³⁴ Ziya Gökalp hakkındaki yazıda, Lütfi Erişçi'ye cevap olarak, Gökalp'ın Türkiye'de içtimaiyatın kuruluş ve gelişimindeki rolü ele alınmıştır. Necip Ali Küçük, “Cevaplar: Ziya Gokalp'a Saldıranlar”, *Bozkurt*, Sayı: 1, 1939, s. 20-23; Rıza Nur, Türk kanından olmayanlara dönük hasmane yaklaşımı sebebiyle övülmüş, eserleri zikredilmiştir. “Türkçüleri Tanıyalım: 1-Dr. Rıza Nur”, *Bozkurt*, Sayı: 5, 1939, s. 111; Nihal Atsız, gerçekçi, müfrit ırkçı, inanmış Pantürkist biçiminde tanıtılmış, kitapları ve yayınladığı dergilere değinilmiştir. Reha Oğuz Türkkan, “Türkçüleri Tanıyalım: 2-Atsız”, *Bozkurt*, Sayı: 6, 1939, s. 138-139; Veled Çelebi İzbudak, eğitimi, fikri gelişimi, arkadaş çevresi ve Türk dilinin arlaşmasına katkıları yönüyle tanıtılmıştır. Hüseyin Namık Orkun, “Yaşayan Türkçüler: 1-Veled Çelebi İzbudak”, *Bozkurt*, Sayı: 7, 1939, s. 158-159; Necip Türkçü, Genç Kalemler hareketinin ortaya çıkışındaki katkısına, saf ve temiz Türkçe konusundaki fikirleri ve eserlerine yer verilmiştir. Hüseyin Namık Orkun, “Yaşayan Türkçüler: 2-Necip Türkçü”, *Bozkurt*, Sayı: 8, 1939, s. 183; *Bozkurt*'ta yazıları da yayınlanan Besim Atalay'ın fikri gelişimi başarıyla işlenmiş, Milli Mücadele'deki faaliyetlerine, yazdığı eserlere değinilmiştir. Hüseyin Namık Orkun, “Yaşayan Türkçüler: 3-Besim Atalay”, *Bozkurt*, Sayı: 9, 1939, s. 214; Namık Kemal, hakkında yazılan olumlu ve olumsuz düşünceler açısından ele alınmıştır. Kemal'i kötülemenin vatanperverlik, milliyetçilik, hürriyet, namus ve fazileti kötülemek anlamına geldiği, bu yaklaşım içinde olanların mukaddes değerleri dünyadan kaldırmak isteyen komünistler olduğu savunulmuştur. Yazı, Namık Kemal hakkında zıt değerlendirmelerden örnekleri barındırma yönüyle önemlidir. Necdet Sancar, “Namık Kemal'e Saldıranlar”, *Bozkurt*, Sayı: 1, Mayıs 1939, s. 23-26; Namık Kemal, fikir ve kalem savaşı ile Cumhuriyet dönemindeki birçok neticeleri hazırlayan düşünür olarak anılmıştır. Namık Kemal'e saldırmanın, Türk düşmanlığı belirtisi olduğu savunulmuştur. Nihal Atsız, “İki Yıldönümü”, *Bozkurt*, Sayı: 9, İlkânun 1940, s. 201; başka bir yazıda Namık Kemal'in fikir hayatı, hürriyet mücadelesi, sürgün edilmesi, Midilli ve Rodos'taki idareciliği, idealistliği ve dürüstlüğü üzerinde durulmuştur. “Namık Kemal Hayatı ve Hayatından Parçalar”, *Bozkurt*, Sayı: 9, İlkânun 1940, s.202-203; Aynı sayıdaki diğer bir yazıda Namık Kemal'in edebiyat alanındaki yenilikçi hamleleri, eserleri, ele aldığı konuların çeşitliliği işlenmiştir. Kemal, halkta uyulamakta olan duyguları uyandırmada büyük katkıları olan aydın olarak nitelenmiş, modern Türklüğün en mühim siması olarak kabul edilmiştir. Dr. Şükrü Akkaya, “Namık Kemal ve Almanya”, *Bozkurt*, Sayı: 9, İlkânun 1940, s. 204.

³⁵ Reha Oğuz Türkkan, “Savaşçılık Savaş Bir Felaket midir?”, *Bozkurt*, Sayı: 6, Eylül 1940, s. 132-133.

Savaşın kaçınılmaz doğa kanunu, olumlu gelişmelerin anası, barışın ise yozlaşma ve bozulmanın sebebi olduğu savunulmuş, bu görüşü desteklemek için özellikle Batılı tarihçi, sosyolog ve yazarların görüşlerinden yararlanılmıştır: Savaşın gitgide azaldığını iddia edenler, sosyolojik etütlerde hiçbir ihtisası olmayan hayalperestlerdir. Öyleyse savaş geriliktir, barbarlık devrine dönmektir diyenler ilmen yanlış söylemektedirler. Savaş milletlerin anasıdır. Zira savaş olmasaydı insanlık hayvan sürüsü seviyesinden yükselemeyecek ve muntazam çalışmaya alışamayacaktı. Sanat, sanayi, polis, devlet, sosyal emniyet, intizam, asayiş, fedakârlık, feragat, kanunlara itaat bütün bir medeniyeti savaş yaratmıştır. Savaş tekâmül amillerinden biridir. Savaşların kanlı ve sert havası içinde kanunlar, güzel sanatlar ve ilimler doğmuştur. Kâinata atomlardan yıldızlara kadar tezatların mücadelesine şahit olunduğu, hayat için savaş prensibinin bir bilim adamının canlılar âlemine dair en kuvvetli saptaması olduğu, insanın da doğduğu andan başlayarak savaşa girdiği savunulmuştur.³⁶ Barış, ceset; savaş candır. Savaş olmasaydı medeniyet olmazdı.³⁷

Roma medeniyetinin daimi savaşlar içinde doğduğu, Japonların Ruslar ile savaştıktan sonra medeniyette ilerlediği, Almanya, İngiltere ve Fransa'nın ilerlemelerinin de savaşlarla ilgili olduğu, Osmanlı Devleti'nin en çok savaştığı XVI. ve XVII. yüzyıllarda medeniyetçe eşsiz bir parlaklığa ulaştığı, azalan harp çağı olan XVIII-XIX. asırların ise azalan bir medeniyete tekabül ettiği belirtilmiştir. Türk Milli Mücadelesi de, son kalkışımız ve kötürümlüğümüzden kurtuluşumuz olarak yorumlanmış, ilerleme hamlelerimizin Kurtuluş Savaşı'ndan sonra başladığı belirtilmiştir.³⁸

Savaşlarda kan döküldüğü, fabrikaların, evlerin yıkıldığı, şehir hayatının durakladığı, ancak her harp sonunda cemiyetlerde yeni bir hayat ve medeniyet çağının doğduğu, içtimaiyat ilminin de savaşın zararından çok, faydası olan bir müessese olduğunu katıyetle ispat ettiği savunulmuştur.

Savaş-hak-hakem ilişkisi ise dergide yer bulan en çarpıcı ve akıl ile izah edilemeyecek yaklaşım olsa gerektir: Hak, her varlığın layık olduğu mevkide bulunması ve diğerine göre birtakım şeylere sahip olmasıdır. Yenen, yenilen milletin hakkından daha fazla bir hakka sahiptir. Hegel'in, "*kuvvet haktır ve kuvvet hakkı yaratır*" sözü ile Atatürk'ün, "*Meydan muharebesi milletlerin ahlaklarıyla, harslarıyla, ilim ve fen sahasındaki seviyeleriyle çarpıştıkları bir imtihan sahasıdır. Milletlerin hakiki kuvvet ve kıymetleri bu çarpışma sahasında ölçülür*" cümlesi paylaşılmış, "... Savaş(ın) iki hak arasında hakemlik gören ve hakla haksızlığı ayırt eden ezeli ve ebedi bir adalet müessesesi..."³⁹ olduğu savunulmuştur.

Savaşların insanlık tarihinde geliştirici rol oynadığını ileri süren düşüncelerden sonra sulhun zararlarına değinilmiştir. Sulhun müfrit bir egoizmi beslemekle, her türlü ahlaksızlığı, rüşveti, içtimai bozuklukları adeta teşvik ettiği, korkunç felaketselere ve milli tefessühlere sebep olduğu, dolayısıyla, uzun bir sulhun millet için de, medeniyet için de müthiş bir felaket olduğu savunulmuştur.⁴⁰

Sulh uyku; savaş harekettir. Sulh ancak harbe hazırlanmak içindir.⁴¹ İnsaniyet ebedi sulha kavuştuğu gün, ahlak ve insan zekâsı en büyük tehlikelere maruz kalacaktır. Savaş kalkarsa devlet otoritesi zayıflar, hürriyet anarşi raddelerine varır. Savaş durduğu, ebedi sulh tahakkuk ettiği an ölüm ve yokluk başlayacaktır. Hintlilerin sulhçu felsefeleri, tarih boyunca istila edilmelerine ve köleleştirilmelerine sebep olmuştur. Dolayısıyla, bize savaşçı ahlaki lazımdır. Bu düşünceleri

³⁶ Alıntılar, Sorokin, J Sepulcre, Camille Benoit, R Davie, Anatole France, Heraklit, Darwin ve Voltaire'dendir. Reha Oğuz Türkkan, "Savaşçılık Savaş Bir Felaket midir?", *Bozkurt*, Sayı: 6, Eylül 1940, s. 133-135.

³⁷ Kerim Yund: "Savaş", *Bozkurt*, Yıl: 2, Sayı: 8, İkinci Teşrin 1940, s. 199.

³⁸ Reha Oğuz Türkkan, "Savaşçılık Savaş Bir Felaket midir?", *Bozkurt*, Sayı: 6, Eylül 1940, s. 135.

³⁹ Türkkan, *Agm.*, s. 136.

⁴⁰ Türkkan, *Agm.*, s. 134-135.

⁴¹ Kerim Yund, "Savaş", *Bozkurt*, Yıl: 2, Sayı: 8, İkinci Teşrin 1940, s. 199.

tamamlayıcı biçimde, Türkiye’de milletin eğitimini üstlenenlerin Hariciye Nazırı gibi, barışı yücelten konuşmalar yapmamaları istenmiştir.⁴²

Görülmektedir ki *Bozkurt*’ta, savaşların, barış dönemlerine kıyasla daha fazla olduğu yönündeki istatistiksel bilgi, tarih kavrayışına esaslı bir dayanak olmuştur. Böylece, geçmişte milletlerin başlıca faaliyetinin savaş olduğu, gelecekte de bu durumun değişmeyeceği kabul edilmiştir. Bu bakış açısıyla, dünyada barışı korumaya dönük çabalar düşünmeye ve yazmaya değer bulunmamıştır. Bunun yanında *Bozkurt* yazarları, savaşı yüceltme yönündeki kendi görüşlerini takviye etmek için Avrupalı düşünürlerden tek yanlı seçmeler yaptıkları da barizdir.

Orta Asya Türk Tarihi

Bozkurt dergisinin tarih anlayışını anlamakta işlevsel olan milliyetçilik anlayışına ve temel çizgilerine değinmek yararlı olacaktır. Türk’ün üstünlüğüne inanmak, sevincine ve kederine ortak olmak, tarihini, dilini bütün değerlerini sahiplenmek, ahlakını, karakterini, kanını, ırkını sevmek, modern yöntem ve tekniklerle milli harsı korumak ve geliştirmek, Türk aile ananesine uymayan şekil ve modalarla mücadele etmek, inkılapçı ve ananesine bağlı olmak, Türk kanının hususiyetlerinin kaybolmaması için tedbir almak, Türk’ten gayrı insanları ve milletleri düşman bilmek, komünizm, liberalizm, parlamentarizm, anarşi, başıboş ferdiyetçilik, beynelmilecilik ile mücadele etmek, milletin daima müstakil ve birleşmiş olmasını istemek, milletini iyi idare etmeyenlere karşı mücadele etme cüretini kendinde bulmak, rüşvet, suiistimal, iltimas, dalkavukluk, tembellik, miskinlik ve yolsuzlukla mücadele etmek, milliyetçilik prensibinde doğrudan doğruya mündemiç bulunan unsurlar olarak kabul edilmiştir.⁴³

Dergide, Türk tarihinin Orta Asya evresine ilişkin yazılarda Reha Oğuz Türkkan’ın, tarih kavrayışı kadar ırkçı düşüncüyü neden/nasıl benimsediği de saptanabilmektedir.⁴⁴ Türkkan, Sümer uygarlığını, Turfan medeniyetini, Mete’nin bayrağı ardında Çin ordularını yenmesini, Atilla’nın bütün Avrupa’yı titretmesini, Papa’ya atının üzengisini öptürmesini, Tuğrul Bey’in Arabın yaydığı dini ölümden kurtarmasını, Selçuk ve Osmanlı medeniyetini, Şu’nun İskender’i, Cezzar Ahmet Paşa’nın Napolyon’u yenmesini, Alparslan, Timur, Yıldırım ve Yavuz’un askeri başarılarını kanında ilk Türkçülük nurunu, ruhundaki ebedi milliyetçilik ateşini besleyen unsurlar olarak anmıştır. O, söz konusu tarihsel başarılar aracılığıyla, her ırkın üstünde Türk ırkı sözünün doğruluğunu bütün enginliğiyle anlamıştır.⁴⁵

Türkkan’a göre Tanrı Türk’ü yaratmakla kudretini ispat etmiştir. Türk, Tanrının yeryüzündeki vekilidir ve içindeki ilahi kudrete inanır. Türk’ün büyüklüğü görüşünü dini ifadelerle takviye ederken bariz biçimde anlaşılmaktadır ki, ondaki ırkçı, Türkçü görüşün kaynağı Türk tarihidir: “*Atalarımın mucizesini bilen ben nasıl olur da Türkçü olmam! Böyle bir insan nasıl olur da çilgincasına milliyetçi olmaz!*”⁴⁶

⁴² Alıntılar, Ernest Renan, Herbert Spencer, Tonyukuk, Behçet Kemal Çağlar’dandır. Türkkan, “Savaşçılık Savaş Bir Felaket midir?”, *Bozkurt*, Sayı: 6, Eylül 1940, s. 135.

⁴³ Reha Oğuz Türkkan, “Türkçülüğün Ana Hatları: 1. Milliyetçilik (Milliyetçiliğin Şartları)”, *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 2, Sayı: 2/14 Perşembe 12 Mart 1942, s. 31-32; Türkçülük ve milliyetçiliğin hangi fikir ve yaklaşımları içerdiği konusunda Türkkan’ın yazısına yer verilmişse de dergideki bütün yazılar göz önünde bulundurulduğunda, diğer yazarların Türkkan ile ortak görüşte oldukları açıkça anlaşılmaktadır.

⁴⁴ Tüm ve tutarlı tutarlı bir faşizm doktrininden söz edilemese, yeterli bir tanımla verilemese de çeşitli faşizm örneklerinden ortak özellikleri saptanabilmektedir. İnsana güvenmemesi, akılcılık dışına çıkışı, savaş ve emperyalizm yanlılığı, totaliterliği, tek partililiği, seçimi değil plebisiti tercih etmesi, idarenin seçkin bir ekibin işi olduğunu kabulü, milletleri, emretmek veya itaat etmek için yaratılmış olan biçiminde sınıflama, anti liberalliği, eşitlik aleyhtarlığı, devleti tanrılaştırma, çoğulcu ve demokratik siyasi hayata karşı olma, ferdi değil kitlenin varlığını kabul etme faşizmin “asgari müşterekleri”dir. İtalyan faşizmine göre insanı insan yapan millet (Devlet), Alman Nasyonal sosyalizmine göre kan ya da ırktır. Tarık Zafer Tunaya, *Siyasi Müesseseler ve Anayasa Hukuku*, 2. Basım, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul, 1969, s. 918-927.

⁴⁵ Reha Oğuz Türkkan, “Türk Tarihi”, *Bozkurt*, Yıl: 2, Sayı: 8, İkinci Teşrin 1940, s. 177

⁴⁶ Türkkan, *Agm.*, s. 178.

Hüseyin Namık Orkun, *Bozkurt* sayfalarında az rastlanan türdeki yazısıyla Türk tarihini uygarlık yönüyle ele almıştır. Orkun'a göre, Türk tarihi mevcut milletlerin tarihinden çok daha eskidir. Şehname'den, Nibelungen'den Chanson de Roland'dan daha zengin, daha geniş efsaneleri, destanları vardır. Onun tarihi bütün Asya'nın tarihidir. Diğer kavimler Türk'ten medeniyet almıştır. Çin, Hint, Rus, İran, Arap, Ermeni, Bizans ve Macar tarihleri Türk'ün tarihiyle alakadardır. Viyana ve Berlin müzelerinin bazı bölümleri Türk sanat eserleriyle doludur. Türk, "atları... Tuna boylarında su içerken ... Latince'den eser tercüme eden alimler..." de yetiştirmiştir.⁴⁷Orkun, başka bir yazısında, Hun kağanı Çit-ki'nin Çin'e karşı haysiyet mücadelesini, İlateriş'in Göktürk bağımsızlığı için savaşımını, Kuman kralı Kuthen'in, düşman elinde ölmektense, aile fertlerini de dâhil ettiği intiharını anlatmıştır.⁴⁸ Orkun, Türk-medeniyet ilişkisi konusunu sürdürmeyip savaş ve kahramanlık temalarına geçerken, düşmanların ve Türk tarihini bilmeyenlerin Türklerin başarılarını sadece savaşçı özellikleriyle açıklamasından da şikâyet etmektedir. Bu arada Türk tarihi okumalarından, Türkkan ile aynı kanaate varmaktadır: "Bütün bir tarihi hakikat şunu haykırıyor: Her ırkın üstünde bir tek ırk vardır: Türk ırkı."⁴⁹

Başka bir yazıda Türk-medeniyet ilişkisine, ana hatları ile de olsa, yabancı bir yazardan alıntı ile değinilmiştir. Orta Asya'dan muhtelif coğrafyalara yönelen bütün Türk boylarında daimi savaştan doğma hamle kuvveti mevcut olduğu, bu kudretli ve genç hamlelerin insanîyetin kültürel teşkilatında derin dâhili değişiklikler yaptığı, milletlerin terakki yollarında yürüyüşlerinin bu değişimler tarafından tayin edildiği belirtilmektedir.⁵⁰

Türk'ün savaşlardan etkilenme biçimi de ele alınmış; başka ulusların çetin boğuşmalardan maddeten ve manen yıpranarak çıktıkları, bizim, maddeten yaralansak da manen çelikleşmiş olarak çıktığımız ifade edilmiştir. Savaş heyecanının ateşinin ulusal bünyemizi yıkadığı, mikropları temizlediği belirtilmiştir. Bu yaklaşım sonucunda, "Türk ırkına fırtınalardan, yıldırımlardan, ateşlerden bir tehlike yoktur. ...bunlar bizim kendi iklimimizdir... bize sulh, sükun ve rahatın zehirli havasından tehlike gelebilir..."⁵¹biçimindekiyargıya varılmıştır.

Türk'ün taşıdığı vasıflar da savaşların eseri olarak kabul edilmiştir. Sayısız kahramanlık, şaşılacak bir kudret, kuvvet, fevkalbeşer bir cesaret, eşsiz bir fedakârlık Türk ile özdeşleşmiş niteliklerdir.⁵² Türklük ve kahramanlık birbirinden ayrı olarak düşünülmesi mümkün olmayan iki kelimedir.⁵³Rene Grousset, Fernand Grenard, 16. yüzyıl seyyahı Postel'den yapılan alıntılarla Türk'ün bu niteliklerinin, Batılı düşünürlerce de kabul edildiği belirtilmiştir.⁵⁴

Savaşlar ve zaferlerle yoğrulmuş tarihi sebebiyle Türk'ün, en çok düşmana sahip, en çok kin beslenen millet olduğu, dolayısıyla, mukabele ve galebe için çok çalışmak, çok kuvvetli olmak zorunda olduğu, bu sebeple milli kin, milli intikamın çalışma terbiyesinde mühim yer tutması gerektiği belirtilmiştir.⁵⁵

Bozkurt'ta, Türklerin, Orta Asya ve batı yönündeki coğrafyalardaki tarihinin, savaş ve kahramanlık merkezli anlatıldığı görülmektedir. Türk'ün başka uluslara medeniyet taşıdığı sıklıkla vurgulansa da bunun hangi alanlarda nasıl gerçekleştiğini ele alan yazılar pek azdır.

⁴⁷ Hüseyin Namık Orkun, "Her Irkın Üstünde Türk Irkı", *Bozkurt*, Sayı: 2, Haziran 1939, s. 33; Türk'ün asırlardan beri dünyanın dört bucağına medeniyet meşalesini taşıması savaşçılığındandır. Kerim Yund, "Savaş", *Bozkurt*, Yıl: 2, Sayı: 8, İkinci Teşrin 1940, s.199.

⁴⁸ Hüseyin Namık Orkun, "Türk Tarihinde Kahramanlık", *Bozkurt*, Sayı: 5, Ağustos 1940, s. 123-124.

⁴⁹ Hüseyin Namık Orkun, "Her Irkın Üstünde Türk Irkı", *Bozkurt*, Sayı: 2, Haziran 1939, s. 33.

⁵⁰ Değerlendirme, Stephan Ronart'a aittir. Reha Oğuz Türkkan, "Savaşçılık Savaş Bir Felaket midir?", *Bozkurt*, Sayı: 6, Eylül 1940, s. 135.

⁵¹ İsmet Rasın, "Tehlikeli Hava", *Bozkurt*, Sayı: 3, Mayıs-Haziran 1940 s.75.

⁵² R Oğuz Türkkan, "Türk Tarihi", *Bozkurt*, Yıl: 2, Sayı: 8, İkinci Teşrin 1940, s. 177.

⁵³ Nejdet Sancar, "Türklük ve Kahramanlık", *Bozkurt*, Yıl: 2, Sayı: 9, Birinci Kanun 1940, s. 206.

⁵⁴ Sancar, *Agm.*,222.

⁵⁵ Fethi Tevet, "Türkçülükte Milli Kin", *Bozkurt*, Yıl: 2, Sayı: 8, İkinci Teşrin 1940, s. 181; Milli kini canlı tutan düşünürler olarak Ziya Gökalp, Ömer Seyfettin, Ahmet Hikmet, Süleyman Nazif, Rıza Nur, Mehmet Emin anılmıştır. s. 181.

Dolayısıyla, temel hedeflerinden biri Türk'ün uygarlığa katkılarını keşfetmek olan 1930'ların Türk Tarih Tezi'nin gerisine düştükleri de aşikârdır. Dergide, Türk'ün savaşçılığı/savaşları ve zaferleri en önemli kabul edilen, en çok anlatılanıdır. Bu yaklaşım, ağır sonuçları olan yenilgileri görmezden gelmek, askeri başarıları devlet yönetimi, askeri örgütlenme, iktisadi koşullar ile değil Türkün üstün ırk olmasıyla açıklamak biçiminde tezahür etmiştir.

Osmanlı Tarihi

Selçuklu ve Osmanlı tarihine dergide az yer verilmiş, daha çok da İslam'ın anlaşılma ve uygulanma biçimleri çerçevesinde, Türk kültürünün aslından uzaklaştığı asırlar olarak değerlendirilmiştir. İslam enternasyonalizminin ırkımızı unutmamıza sebep olduğu, nihayetinde atalarımızın birer Arap züppesine dönüştüğü, dili Arap ve Acem olan Osmanlı'nın ruhça da Arap ve Acem olduğu ifade edilmiştir.⁵⁶

Osmanlı Devleti'nin klasik dönem kurumları da Türk kültürüne, Türk'ün yönetimdeki ağırlığına etkisi açısından ele alınmıştır. Buna göre Şeyh Edebali'den başlayan, Hacı Bektaş Veli'ye dayanan zihniyet devşirmelere kapı aralamıştır. Arabistan çöllerinden, şuradan, buradan kopup gelen birçok tarikat erbabı din maskesi altında tekkeler kurmuş, mürit toplamış, padişahlardan bol ihsanlara nail olmuşlardır. Sonradan ulema kuvvetinin nüvesini oluşturacak olan bu tarikat erbabı Osmanlı saltanatının etrafında toplanmış, siyasi haklara sahip olmuştur. Ulema, akla gelmedik bidat derecesinde hükümler vermiş, koyu taassup yaratmıştır ki bu hükümler, Türk adet ve ananatına tamamıyla zıt mahiyette olmuştur. Öz Türkler Şamanizm'den kalma adet ve ananelerine sadık kalmayı sürdürmüşlerdir.⁵⁷

Ulemanın yanında bin Rum genç ile kurulan Yeniçeri Ocağı'nın büyüdüğü, giderek devleti hüküm altına aldığı, Saraydaki Rus, İtalyan, Macar, Rum, Ermeni kadınların iktidarı ele geçirmesiyle de Türk saltanatının ve yurdunun Müslümanlık kıyafetindeki devşirmelerin eline düştüğü vurgulanmıştır.⁵⁸

Celali İsyanları, Türklerin söz konusu kötü yönetime tepkisi olarak değerlendirilmiş, Kuyucu Murat iki yüz bine yakın Anadolu çocuğunu yok eden, milletin ruhundaki mücadele azmini, enerjisini kazıyan yönetici olarak zikredilmiştir.⁵⁹ Bunun yanında isim vermeksizin Osmanlı tarihine dair eser yazan tarihçiler de eleştirilmiştir. Yükselme devri askeri başarılarını Yeniçerilere bağlayanların, tarihi ecnebi ruhuyla yazdığı, Türk'e pay bırakmadığı, oysa Yeniçerilerin her vakit muharebeden kaçtığı, zaferi Anadolu tımarlısı, zeametlisi, sipahisi ve Kırım akıncıları gibi halis Türklerin kazandığı savunulmuştur.⁶⁰ Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması ile onun yerini Hıristiyanlığın aldığı, Tanzimat-ı Hayriye'nin Osmanlı Hıristiyanlarının hürriyeti anlamına geldiği, zira Tanzimat'ın milli cereyanlara kapı açtığı ifade edilmiştir. Türklüğe kaynaşmamış devşirmelerin, Mütareke döneminde de kulüpler açtığı, ayrılık peşinde koştuğu vurgulanmıştır.

Osmanlı Devleti'nde devşirmelerin yönetiminin Türklere etkisi, "*Saltanat süren, idare eden, soyan soğana çeviren hep devşirme idi. Öz Türk yine köylü, yine çiftçi, yine esir idi.*"⁶¹ biçiminde

⁵⁶ "Ergenekoncu, Türk Tarihinde Dil Davası", *Bozkurt*, Sayı: 1, Mayıs 1939. s. 11.

⁵⁷ Sami Karayel, "Devşirme Ruhu, Devşirme Kuvveti", *Bozkurt*, Yıl: 4, Cilt: 2, Sayı: 5/17 Perşembe 11 Haziran 1942, s. 106-107.

⁵⁸ Sami Karayel, "Osmanlı Türkleri tarihinde Devşirmeler", *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 1, Sayı: 12, Birinci Kanun 1941, s. 288; Yeniçeri Ocağı'nın "*Tamamı Bektaşî idi. Bir nevi bidat da bunlar vaz etti.*" Sami Karayel, "Devşirme Ruhu, Devşirme Kuvveti", *Bozkurt*, Yıl: 4, Cilt: 2, Sayı: 5/17, 11 Haziran 1942, s. 106-107.

⁵⁹ Sami Karayel, "Devşirme Ruhu Devşirme Kuvveti", *Bozkurt*, Yıl: 4, Cilt: 2, Sayı: 6-18, 25 Haziran 1942 s. 107.

⁶⁰ Sami Karayel, "Osmanlı Türkleri Tarihinde Devşirmeler", *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 1, Sayı: 12, Birinci Kanun 1941, s. 288; Yüzerce yıl Türk ırkı orduda hıyaneti Türk olmayanlardan gördü. Tarihin her sayfasında Türkün eşsiz kahramanlığını görürüz. Nerede hıyanet varsa orada soyu bozukluk ve Türklük için zarar vardır. "Bozkurt-Aylık Olgular", *Bozkurt*, Sayı:3, Mayıs-Haziran 1940, s. 79.

⁶¹ Sami Karayel, "Osmanlı Türkleri Tarihinde Devşirmeler", *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 1, Sayı: 12, Birinci Kanun 1941, s. 288.

özetlenmiş ve “Devşirme ruhu/kuvveti Osmanlı Türkleri imparatorluğunu yıkmıştır.”⁶² kanaatine varılmıştır.

İslam öncesi Türk tarihinde beliren yaklaşım Osmanlı Tarihi ele alındığında farklılaşmış, savunulan ırkçı dünya görüşü ile tutarlı biçimde; dinin ve devşirmelerin etkisi ile Türk’ün, ona üstünlüğünü sağlayan vasıfların kaybedilme veya yozlaşma aşaması olarak yorumlanmıştır. Bu bakış Türkçüleri, laik bir bakış açısına taşımıştır. Atatürk’ün dini, Türkün kültür ve benliğini unutturan unsur olarak kabul ettiği, millet tarifinde dine yer vermediği hatırlanınca, Atatürk ile Türkçülerin, millet ve milliyetçilik konusundaki fikirlerinin kısmen çakıştığı görülmektedir.

Türk Devrimi

İkinci Meşrutiyet dönemi, Kurtuluş Savaşı ve Türk Devrimi de dergide az yer verilen konulardandır. 1908 İnkılabı, Türk’ün kendini bulma, sorunlarına çözüm arama çabalarının savaşlar sebebiyle yarım kaldığı dönem olarak anılmıştır.⁶³ Çanakkale Savaşı’nın yıldönümünde, Çanakkale ve Sakarya zaferleri, Ortaçağ nizamında kalarak idrakimizin dört yüz yıl gecikmesinden sonra gerçekleşmiş önemli atılımlar olarak değerlendirmiştir.⁶⁴

Kurtuluş Savaşı, zor koşullara rağmen Türk’ün kanındaki asalet ve savaşçılıkla ayağa kalktığı, kötürümlükten kurtulduğu aşama olarak nitelenirken, 1919 yılında başlayan İstiklal Savaşı, asırların hasta adamı Osmanlı Devleti’nin ölümü, yeni bir Türk Devleti’nin kuruluşu olarak değerlendirilmiştir.⁶⁵

1930’larda Atatürk’ün yönlendirme ve katkılarıyla başlayan, Avrupa’nın, Anadolu toprakları hakkındaki iddiaları ve Türklerin uygar olmadığı yönündeki önyargılarına karşı savunmacı bir nitelik taşımanın yanında, Cumhuriyet nesillerinde laik ve uygarlık temelli bir zihniyet yaratmayı amaçlayan tarih çalışmaları ve bu çerçevede ortaya çıkan yeni tarih yaklaşımını/ eserlerini kapsayan Türk Tarih Tezi⁶⁶ ile ilgili yazılanlar da dikkate değerdir.

Nihal Atsız’a göre, söz konusu çalışmalar ile milletimizin tarihi çok uzaklara götürülerek ve bugün sahip olduğumuz topraklarda vaktiyle yaşayan insanlar Türk olarak kabul edilerek, tarihimiz karmakarışık bir hale sokulmuş, bu ifratla beraber tefritler de yapılarak tarihimizin 1923’ten başladığı bile iddia edilmiştir. Sakalar devrinde başlayıp aralıksız bugüne kadar sürdüğüne göre Türk milletinin tarihinin, 900 yıl değil, 25 asır olduğunu ifade etmiştir.⁶⁷ Atsız, yanlış bulduğu tarih iddialarının birtakım menfaatler dolayısıyla savunulduğunu yazsa da, menfaatlerin neler olduğu hakkında bir açıklama yapmamaktadır.

Benzer görüşlere sahip olan Türkkan’a göre, bizde birtakım yalancı âlimler, (Türk Tezi) diyerek milli ve ırki tarihimizi bozmakla meşgul olmakta, bizim olmayan tarihleri bizim gibi göstermektedirler. İrkımızın tarihinin sağdan soldan çalmalara tenezzül ettirmeyecek kadar engin ve ulu olduğunu belirtmiş, Tarih Kurumu’nun, Atatürk’ün Tarih Tezi’ne dair fikirlerini mübalağa ettiğini savunmuştur.⁶⁸

⁶² Sami Karayel, “Devşirme Ruhu, Devşirme Kuvveti”, *Bozkurt*, Yıl: 4, Cilt: 2, Sayı: 5/17, 11 Haziran 1942, s. 107.

⁶³ Ali İhsan Sabis, “Türkün Hamaset Levhalarından: 18 Mart 1915 Zaferi”, *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 2, Sayı: 3/15, 19 Mart 1942, s.44.

⁶⁴ Peyami Safa, “Çanakkale”, *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 2, Sayı: 3/15, 19 Mart 1942, s. 43.

⁶⁵ Ali İhsan Sabis, “Yurdumuzun Yükselmesi İçin Nasıl Çalışalım? A’dan Z’ye Kadar Bozukmuş Şu Halde Türkçü Ruh İle Ne Yapalım?”, *Bozkurt*, Yıl: 4, Cilt: 2, Sayı: 6-18, 25 Haziran 1942, s. 10.

⁶⁶ 1930’ların başında yeni bir tarih yazıcılığının ortaya çıkışında belirleyici olan siyasal, kültürel sebepler hakkında: Enver Ziya Karal, *Atatürk ve Devrim (Konferanslar ve Makaleler) (1935-1978)*, TTK Basımevi, Ankara, 1980; s. 95-102; Aynı sebepler hakkında başka bir değerlendirme için: Zafer Toprak, *Darwin’den Dersim’e Cumhuriyet ve Antropoloji*, Doğan Kitap, İstanbul, 2012, s. 70-105; Mustafa Kemal’de gittikçe güçlenen Türklük duygusu, Türklerin tarih boyunca uygar bir kavim olduğunu kanıtlamak gerektiği inancına dönüşmüştür. Turan, , *Age.*, s. 168; Anılan dönemin tarih çalışmaları tarih, arkeoloji, antropoloji ve dilbilimi kapsayan disiplinler arası “sentez” tarihçiliğidir. Toprak, , *Age.*, s. 277.

⁶⁷ Atsız, “İki Yıldönümü”, *Bozkurt*, Yıl: 2, Sayı: 9, Birinci Kanun 1940, s. 201.

⁶⁸ Reha Kurtuluş, “Aynı Yazıları, Hadiseleri”, *Bozkurt*, Sayı:2 Haziran 1939, s. 54.

Türk Tarih Tezi'nde beliren temel yaklaşımlardan biri de Türkleri Sümer, Roma gibi büyük uygarlıkları kuran veya derinden etkileyen topluluk olarak kabul ettiği, bunu yapmakla Türklerin medeni bir toplum olduğunu kanıtlamayı, aynı zamanda Türk ulusuna özgüven aşılmasını amaçladığı bilinmektedir.⁶⁹ Yukarıdaki bölümlerde değinilen fikirler hatırlandığında, barizdir ki, tarihte Türk'ün rolünü abartma konusunda, *Bozkurt* yazarlarının düşünceleri ile Tarih Tezi arasında ortaklık söz konusudur. Batılı devletlerin Türklerin Anadolu'daki varlığına dair kabul edilemez olan düşüncelerine⁷⁰ karşı, Türklerin, Anadolu'nun en eski sakinlerinin torunları olduğunu kanıtlamak Tez'de beliren diğer bir yaklaşımdır.⁷¹ *Bozkurt*'taki Türkçüler Türklüğü kan ve soy temelinde tanımladıklarından, İlkçağ Anadolu topluluklarının Türk olarak kabul edilmesini yanlış bulmaktadırlar.

İkinci Dünya Savaşı

Bozkurt'ta tarihe, Türk tarihine savaşlar/zaferler cephesinden bakıldığı bilindiğine göre İkinci Dünya Savaşı hakkındaki görüşlerin de değerlendirilmesi gerekmektedir. Dergideki yazılara bakıldığında, Türkçülerin, Türkiye'nin İkinci Dünya Savaşı'na girmesi yönünde beklentileri olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre, yurdumuza göz dikenler sınırlarımıza gelmiş bulunmaktadır. Anadolu Türkü, bu düşmanı da kahretmek ve ezeli, tarihi vazifesini yapmak için hazırlanmaktadır. Türk, Avrupalıların imkânsız gördükleri bir dövüşe atılmak üzeredir.⁷² Savaşmaya hazır olmamız gerektiği, çünkü cereyan eden vakaların, istikbalde ancak savaşmasını bilen milletlerin hür ve hâkim, diğerlerinin esir olacağını ispat ettiği savunulmuştur.⁷³

En yakın davanın Türkiye'ye yönelecek saldırıları bertaraf edebilmek için mümkün olduğunca hazırlıklı, ülkülü olunması gerektiği hatırlatılırken, büyük tarihi hadisede (İkinci Dünya Savaşı) milliyetçilere düşen görev vurgulanmıştır: “*Savaş borusu öttüğü gün, cephede, en ön safta bulunacak olan Türkçüler, kahramanlıklarıyla Türkçü ve Türk adına layık olduklarını ispat edeceklerdir.*”⁷⁴

Türkiye'nin savaşa girdiğinde elde edeceği sonuca dair öngörü, yukarıda değinilen Türk tarihini kavrayış ile uyumlu biçimde, kesin ve olumludur: “*Eğer biz harp edersek bunu da kazanacağız. ... Çünkü bu harp Cumhuriyet ordularının ve Mustafa Kemallerin ilk muharebeleri olmak mümtaziyet ve şevketini haiz olacaktır.*”⁷⁵

Savaşın kazandıracaklarına ilişkin öngörüler Balkan Savaşı kayıplarının unutulmadığını işaret etmektedir: “*... bugün Selimiye'nin şadırvanlarında kanlı kılıçlarını yıkamak isteyen domuz çobanları hala varsa Tuna'nın bu sefer ebedi bir Türk vilayeti olacağını unutmasınlar!*”⁷⁶ Türk'ün, parçalanmış birliğini yeniden kurmak ülküsünü taşıdığı, 45 milyon Türk'ün rica ve yalvarma ile değil ulu ve kutlu savaş ile kurtulacağını vurgulanması ise Sovyetler Birliği'nin egemenliğinde yaşayan Türkleri kurtarmaya dönük Turancı yaklaşımın ifadesi olmuştur.

Türklerin savaşçı niteliklerini kaybetmemesi, sürekli geliştirmesi gereği de vurgulanmıştır. Çekoslovakya'nın savaşçı ruhtan yoksun olduğu için esarete düştüğü, Mussolini'nin, İtalya'nın yeni neslini savaşçı yetiştirmek için ne kadar uğraştığı hatırlatılmış, Türkiye'de de milleti savaşçı ruhla yetiştirmenin zaruret olduğu belirtilmiştir. Sulhçuluk (Pasifizizm) akımı, savaş aleyhtarlığı yönündeki fikirleri sebebiyle “*mikrop*” olarak nitelenirken, sulthan yana sözleri sebebiyle, Türkiye'de milletin eğitimini üstlenenler, Hariciye Nazırı gibi konuşmakla suçlanmıştır. Türk'e savaştan nefret etmeyi öğreten münevverlerin bozguncu, hain ve kanca bizden olmayanlar olduğu

⁶⁹Toprak, , *Age.*,s. 285-341.

⁷⁰ 19. yüzyılda ve 20. yüzyıl başlarında Avrupalı tarihçiler ve siyasetler, Türkleri, medeni eser yaratmak yeteneğinden yoksun, Anadolu'dan kovulması gereken barbarlar olarak görmekteydi. Karal, , *Age.*, s. 97.

⁷¹ Toprak, *Age.*, s. 134-151;

⁷² Reha Oğuz Türkkkan, “Son Vaziyetler Karşısında Türkçüler”, *Bozkurt*, Sayı: 7, Birinci Teşrin, 1940, s. 153.

⁷³ Bozkurt, “Cumhuriyet 17 Yaşında”, *Bozkurt*, Sayı: 7, Birinci Teşrin, 1940, s. 153.

⁷⁴ Reha Oğuz Türkkkan, “Son Vaziyetler Karşısında Türkçüler”, *Bozkurt*, Sayı: 7, Birinci Teşrin, 1940, s. 153.

⁷⁵ Reşat Ş. Akün, “Eğer Biz Savaşsaksak”, *Bozkurt*, Yıl: 3, Sayı: 10, Haziran 1941, s. 226.

⁷⁶ Akün, *Agm.*,s. 226.

savunulmuş, “*Türkülüğün felaketini hazırlayan bu sulhçu bozguncuları susturmak gene sana düşüyor, ey gençlik!*”⁷⁷ diye seslenilmiştir.

Sınırlı sayıdaki yazıda görülen yaklaşım ise İkinci Dünya Savaşı ile ilgili yukarıda yazılanlardan bariz biçimde ayrılmaktadır. Milletlerin yaşaması için kahramanlığın elvermediği, içinde bulunduğumuz dünyanın çağ dönümü sırlarını anlamak, ona uymak, Avrupa’da ve Asya’da milliyetçi ihtilal şuurunun nasıl bir dünyaya doğru zafere koştuğunu tam bir ilim aydınlığı ile kavramak zorunda olduğumuz vurgulanmıştır.⁷⁸

Emekli subay Ali İhsan Sabis’in kaleme aldığı yazıda ise Balkan Savaşlarının kaybedilme sebepleri, İttihatçıların orduda yaptığı isabetli düzenlemeler hakkında ayağı yere basan değerlendirmelere yer verilmiştir. Bir hesap ve takdir hatası olarak Birinci Dünya Savaşı’na girildiği, Sarıkamış ve Kanal seferleri gibi serseri taarruzların yapıldığı, acı neticelere varıldığı belirtilmiştir.⁷⁹ Savaş konusunun önem ve ciddiyetine dikkat çekilerek, başarabilmek için Almanya ve Japonya’nın zaferlerini hatırlamak, sulh zamanında yıllarca nasıl çalışmış, hazırlanmış olduklarını düşünmek gereği vurgulanmış, öz kaynaklar ile ordunun bütün unsurlarının mükemmel hale getirilmesinin zorunluluk olduğu belirtilmiştir.⁸⁰

Sabis, savaşa dair *Bozkurt*’taki hâkim yaklaşıma zıtlık oluşturduğu kadar, uyarı niteliğinde görüşlere de sahiptir. O’na göre, nefse itimat şüphesiz çok iyi bir şeydir; fakat bu iman, iyi temellere dayanmazsa fena neticeler verebilir. Kuru kuruya nefse itimat, birtakım serseriliklere, hesapsız, vezinsiz sergüzeştlere sevk edebilir. “*Nefse itimat ile serseriliği, sergüzeştçiliği birbirinden ayırmak lazımdır.*”⁸¹

Bozkurt yazarlarının, Türk tarihinden edindikleri Türk’ün her daim savaşı kazanabileceği yönündeki kanaatleri, İkinci Dünya Savaşı için de geçerlidir. Zaferden emindirler. Ancak, başka konular vesilesiyle, satır aralarında, Türk halkının çoğunluğunun fakir ve cahil köylülerden oluştuğu, Türkiye’nin medeniyetçe Avrupa’nın gerisinde olduğu da belirtilmiştir. Bu çelişkinin fark edilmemiş veya önemsizlenmiş olması, karar verme makamındaki idarecilerin savaş konusunda, ırkçılık ve faşizm ile iç içe geçmiş milliyetçiliğe mesafeli durmasının, bir zorunluluk olduğunu düşündürmektedir.

Sonuç

Bozkurt dergisinin sayfalarında yer verilen ve tarih anlayışının ana çizgilerini saptamayı mümkün kılan yazılara bakıldığında; geçmişte olduğu gibi gelecekte de savaşların süreceğinin öngörülmesi toplumların değişmezliğinin kabulü anlamına gelmektedir. Savaşın, milletlerin gelişiminde tek belirleyici olarak kabulü ise coğrafyanın, iktisadın, bilimin rolünü yok sayma anlamına gelmektedir.

Savaş hakkındaki yargı, savaşların Türk tarihinde geniş yer tutması olgusuyla birleştiğinde; Türk, Tanrı’nın savaşçı olarak yarattığı Türk, insanlığın ezeli yarasına uyan savaşan, kazanan, kendisinin ve başka milletlerin medeniyetini yükselten bir ulustur. Faşizm, Türkiye’deki ırkçıların Avrupa aracılığıyla öğrendiği bir ideoloji olsa da tarihe, Türk tarihine böyle yaklaştığında, Türk ırkçısının artık Faşist ideolojiye ihtiyacı yoktur. Faşizm, çekirdek, öz olan “üstün ırk” bilgisini Türk ırkçısına öğretmiştir. Başta Türkkan olmak üzere *Bozkurt* yazarları da Türk’ün askeri başarılarını bu “öz”den doğan tarihsel vakalar olarak görmektedir.

⁷⁷ Reha Oğuz Türkkan, “Savaşçılık Savaş Bir Felaket midir?”, *Bozkurt*, Sayı: 6, Eylül 1940, 134.

⁷⁸ Peyami Safa, “Çanakkale”, *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 2, Sayı: 3/15, 19 Mart 1942, s. 43.

⁷⁹ Ali İhsan Sabis, “Türkün Hamaset Levhalarından: 18 Mart 1915 Zaferi”, *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 2, Sayı: 3/15, 19 Mart 1942, s. 44.

⁸⁰ Ali İhsan Sabis, “Yurdumuzun Yükselmesi İçin Nasıl Çalışalım? Savaş Nasıl Kazanılır? Nasıl Kaybedilir?”, *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 2, Sayı: 2/14, 12 Mart 1942, s. 24.

⁸¹ Ali İhsan Sabis, “Türkün Hamaset Levhalarından: 18 Mart 1915 Zaferi”, *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 2, Sayı: 3/15, 19 Mart 1942, s. 44.

Savaşın, tarihin tek gerçeği olarak kabulü, Türk tarihinin savaşlar yönünden ele alınıp uygarlık cephesinin ihmal edilmesine sebep olmuştur ki bu, Batı'nın, Türklerin medeni olmadığı yönündeki önyargısından şikâyet eden Türkçülerin, bu önyargıyı besleyecek bir tarih yaklaşımını kullandıklarını göstermektedir.

Savaşın, en adil hakem olarak kabul edilmesi, Faşist ideolojinin omurgasını oluşturan fikirlerin dergi yazarlarınca paylaşıldığını göstermenin yanında, başka kanaatlere varmayı da mümkün kılmaktadır. Kazananın haklı olduğunun kabul edilmesi, aynı zamanda Avrupa'nın sömürgeciliği ve saldırganlığı sebebiyle mahkûm edilmesi açık bir çelişki olduğu kadar, dergide, fikri tutarlılığın önemsenmediğini gösteren yaklaşımlardan sadece biridir.

Reha Oğuz başta olmak üzere, *Bozkurt* yazarlarının eğitim ve donanımları itibarıyla, Avrupa'daki fikri ve siyasi gelişmeleri takip ettiği açıktır. Ancak, İkinci Dünya Savaşı'na dahil ülkelerin gelişmişlik düzeylerini anlamak önemsenmemiş, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra Türkiye'nin ne kadar toparlanabildiği, savaşın gerekliliklerini karşılayıp karşılayamayacağı tahlil edilmemiştir. Dergide, Türk milliyetçiliği, bütün alanlarda Türk'ün yükselmesi için çalışmak biçiminde tarif edilse de Türkçüler 1940'lı yıllarda, Türk toplumunun ekmeği bile sınırlı tüketebildiği iktisadi koşulları görmemiş ya da üzerine eğilmeye değer bulmamıştır. Bu, geçmişe bakış ile güne bakış arasında, rasyonellikten uzak bir tutarlılığı işaret etmektedir. "Üstün ırk Türk" kabulü, tarih kavrayışı ile birleştiğinde, zamandan ve mekândan soyutlanmış bir yaklaşımla, Türk'ün, bütün koşullardan bağımsız olarak bu savaşı kazanabileceği kanaatine varılmıştır.

Bozkurt sayfalarında yazan, 1940'larda ve fikirleriyle sonraki dönemlerde de etkili olan Türkçülerin tarih anlayışı; milliyetçilik anlayışı ve tarih görüşleri ırk değil kültür temelinde olan İkinci Meşrutiyet döneminin milliyetçi aydınları Ziya Gökalp ve Yusuf Akçura'nın fikriyatının temellük edilmediğini, onların temsil ettiği düşünce geleneğinden bir kopuşun yaşandığını göstermektedir. Bunun yanında *Bozkurt*'un tarih kavrayışı, Mustafa Kemal'in kültürel, siyasal birlik temelli ve Misak-ı Milli'yi esas alan milliyetçilik anlayışı ile Türk'ün uygarlığa katkılarını merkeze alan tarih anlayışından da tam bir sapma halidir.

Faşist/ırkçı ideolojiyi benimseyenlerin akıl dışı düşünce ve eylemlere savrulmasının evrensel bir olgu olduğu bilinince, *Bozkurt*çuların yaşlarının genç olmasının bu ideolojiyi kabullerini kolaylaştırdığı düşünülebilir. Nihayetinde, somutlaşan, ırkçı ve Faşist ideolojiyle sarmalanmış, geçmişte tek boyutlu gören, yaşanan zaman ve toplumsal gerçeklik ile bağı kopmuş bir tarih anlayışıdır.

Kaynakça

A. Kitaplar ve Makaleler

- AKKAYA, Şükrü, “Namık Kemal ve Almanya”, *Bozkurt*, Sayı: 9, İlkkanun 1940.
- AKÜN, Reşat Ş, “Eğer Biz Savaşsak”, *Bozkurt*, Yıl: 3, Sayı: 10, Haziran 1941.
- ATSIZ, Nihal, “İki Yıldönümü”, *Bozkurt*, Yıl: 2, Sayı: 9, Birinci Kanun 1940.
- AYSAL, Necdet, “Yönetmel Alanda Değişimler ve Devrim Hareketlerine Karşı Gerici Tepkiler Serbest Cumhuriyet Fırkası-Menemen Olayı”, *Atatürk Yolu*, C.11, No. 44, (Güz/2010), s. 581-625.
- AYSAL, Necdet, “Atatürk Döneminde İç Politika”, *Başlangıcından Günümüze Türkiye Cumhuriyeti Tarihi*, (Editör, Prof. Dr. Temuçin Faik Ertan), 7. Basım, Siyasal Kitabevi, Ankara 2019, s. 165-170.
- Bozkurt, “Aylık Olgular”, *Bozkurt*, Sayı: 3, Mayıs-Haziran 1940.
- Bozkurt, “Birinci Cildin Kısa Tarihi”, *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 1, Sayı: 12, Birinci Kanun 1941.
- Bozkurt, “Cumhuriyet 17 Yaşında”, *Bozkurt*, Sayı: 7, Birinci Teşrin, 1940.
- Ergenekoncu, “Türk Tarihinde Dil Davası”, *Bozkurt*, Sayı:1, Mayıs 1939.
- GLASNECK, Johannes *Türkiye’de Faşist Alman Propagandası*, (Çeviren: Arif Gelen), Onur Yayınları, Ankara (Tarihsiz).
- JASCHKE, Gotthard, “Türk Kurtuluş Savaşında Milliyetçilik ve Din”, (Çeviren: Aytunç Ülker), *Tarih Okulu*, Sayı: II, (Kış 2009), s. 83-95.
- KARAL, Enver Ziya, *Atatürk ve Devrim (Konferanslar ve Makaleler) (1935-1978)*, TTK Basımevi, Ankara 1980.
- KARAYEL, Sami, “Osmanlı Türkleri tarihinde Devşirmeler”, *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 1, Sayı: 12, Birinci Kanun 1941.
- KARAYEL, Sami, “Devşirme Ruhu, Devşirme Kuvveti”, *Bozkurt*, Yıl: 4, Cilt: 2, Sayı: 5/17, 11 Haziran 1942.
- KILIÇ, Murat, “Tek Parti Döneminde Milliyetçilik ve CHP’nin Yedinci Büyük Kurultayı”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, XII/24, (Bahar/2012), s.189-202.
- KOÇLAR, Bekir, “Türk Milliyetçiliği Düşüncesini Tanımlama ve Temellendirme Çalışmalarına Bir Örnek: Ergenekon Dergisi”, *History Studies*, Volume 5, Issue 2, A Tribute to Prof. Dr. Halil İnalçık, (March, 2013), s. 263-286.
- KÜÇÜKA, Necip Ali, “Cevaplar: Ziya Gakalp’a Saldırıları”, *Bozkurt*, Sayı: 1, 1939.
- MUMCU, Uğur, *40’ların Cadı Kazanı*, 7. Basım, Tekin Yayınevi, İstanbul 1993.
- “Namık Kemal Hayatı ve Hayatından Parçalar”, *Bozkurt*, Sayı: 9, İlkkanun 1940.
- ORAN, Baskın, “İç ve Dış Politika Açısından İkinci Dünya Savaşı’nda Türkiye’de Siyasal Hayat ve Sağ-Sol Akımlar”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 24/3, (1969), s. 227-275.
- ORKUN, Hüseyin Namık, “Her Irkın Üstünde Türk Irkı”, *Bozkurt*, Sayı: 2, Haziran 1939.
- ORKUN, Hüseyin Namık, “Yaşayan Türkçüler: 3 - Besim Atalay”, *Bozkurt*, Sayı: 9, 1939.
- ORKUN, Hüseyin Namık, “Yaşayan Türkçüler: 1 - Veled Çelebi İzbudak”, *Bozkurt*, Sayı: 7, 1939.

- ORKUN, Hüseyin Namık, “Yaşayan Türkçüler: 2- Necip Türkçü”, *Bozkurt*, Sayı: 8, 1939
- ORKUN, Hüseyin Namık, Türk Tarihinde Kahramanlık, *Bozkurt*, Sayı: 5, Ağustos 1940.
- ÖZCAN, Ömer, “Reha Oğuz Türkkan”, *Türk Yurdu*, Yıl: 99, Sayı: 271, Mart 2010, s. 72-74.
- RASİN, İsmet, “Tehlikeli Hava”, *Bozkurt*, Sayı:3, Mayıs-Haziran 1940.
- Reha Kurtuluş, “Ayın Yazıları, Hadiseleri”, *Bozkurt*, Sayı:2 Haziran 1939.
- SABİS, Ali İhsan, “Türkün Hamaset Levhalarından: 18 Mart 1915 Zaferi”, *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 2, Sayı: 3/15, 19 Mart 1942.
- SABİS, Ali İhsan, “Yurdumuzun Yükselmesi İçin Nasıl Çalışalım? A’dan Z’ye Kadar Bozukmuş Şu Halde Türkçü Ruh ile Ne Yapalım?”, *Bozkurt*, Yıl: 4, Cilt: 2, Sayı: 6-18, 25 Haziran 1942.
- SABİS, Ali İhsan, “Yurdumuzun Yükselmesi İçin Nasıl Çalışalım? Savaş Nasıl Kazanılır? Nasıl Kaybedilir?”, *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 2, Sayı: 2/14, 12 Mart 1942.
- SAFA, Peyami, “Çanakkale”, *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 2, Sayı: 3/15, 19 Mart 1942.
- SANCAR, Nejdet, “Türklük ve Kahramanlık”, *Bozkurt*, Yıl: 2, Sayı: 9, Birinci Kanun 1940.
- SANCAR, Nejdet, “Namık Kemal’e Saldıranlar”, *Bozkurt*, Sayı: 1, Mayıs 1939.
- ŞAMLI, Emre, “Bir Türkçünün Portresi: Reha Oğuz Türkkan”, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, Sayı: 44, (2018), s. 193-214.
- TEVET, Fethi, “Türkçülükte Milli Kin”, *Bozkurt*, Yıl: 2, Sayı: 8, İkinci Teşrin 1940.
- TOPRAK, Zafer, “Fikir Dergiciliğinin Yüz Yılı”, *Türkiye’de Dergiler Ansiklopediler (1849-1984)*, Gelişim Yayınları, İstanbul 1984, s. 13-54.
- TOPRAK, Zafer, *Darwin’den Dersim’e Cumhuriyet ve Antropoloji*, Doğan Kitap, İstanbul 2012.
- TUNAYA, Tarık Zafer, *Siyasi Müesseseler ve Anayasa Hukuku*, 2. Basım, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul 1969.
- TURAN, Şerafettin, *Türk Devrim Tarihi, 3. Kitap (Birinci Bölüm) Yeni Türkiye’nin Oluşumu (1923-1938)*, Bilgi Yayınevi, Ankara 1995.
- TÜRKAN, Coşkun, “Millî Mücadele Dönemi Söyleminde Millet ve Milliyetçilik (1919-1923)”, *Tarih ve Günce*, Sayı: 8, (Kış/2021), s.160-179.
- “Türkçüleri Tanıyalım: 1-Dr. Rıza Nur”, *Bozkurt*, Sayı: 5, 1939.
- TÜRKKAN, Reha Oğuz, “Savaşçılık Savaş Bir Felaket midir?”, *Bozkurt*, Sayı: 6, Eylül 1940.
- TÜRKKAN, Reha Oğuz, “Son Vaziyetler Karşısında Türkçüler”, *Bozkurt*, Sayı: 7, Birinci Teşrin, 1940.
- TÜRKKAN, Reha Oğuz, “Türkçüleri Tanıyalım: 2-Atsız”, *Bozkurt*, Sayı: 6, 1939.
- TÜRKKAN, Reha Oğuz, “Türkçülüğünün Ana Hatları: 1. Milliyetçilik (Milliyetçiliğin Şartları)”, *Bozkurt*, Yıl: 3, Cilt: 2, Sayı: 2/14, 12 Mart 1942.
- TÜRKKAN, Reha Oğuz, “Türk Tarihi”, *Bozkurt*, Yıl: 2, Sayı: 8, İkinci Teşrin 1940.
- TÜRKKAN, Reha Oğuz, *Tabutluktan Gurbete*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 1975.
- UZUN, Hakan, “İktidarını Sürdürmek İsteyen Bir Partinin Kimlik Arayışı: Cumhuriyet Halk Partisi’nin 1947 Olağan Kurultayı”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, XII/25, (Güz/ 2012), s. 101-139.

Yetkin, Çetin, “Türkiye’de Tek Parti Yönetimi (1930-1945)”, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul 1983.

YUND, Kerim, “Savaş”, *Bozkurt*, Yıl: 2, Sayı: 8, İkinci Teşrin 1940.

B- Tezler

KAYA, Murat, *Reha Oğuz Türkkân and Pan-Turkists movement in Turkey (1938-1947)*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Boğaziçi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İstanbul 2005.

Summary

During the years of the Turkish War of Independence, Mustafa Kemal emphasized the terms "national" and "nation" in his discourse in order to increase the participation of the people, who were attached to traditional values and institutions, and to build a broad front. In doing so, he took advantage of both the "traditional" and "modern" meanings of these terms in the collective memory of society. In other words, by benefiting from the dual meaning of the word "national" as both "religious" and "national," he increased the fighting spirit of the people and paved the way for the transition to the subsequent secular nationalist discourse. After the Turkish War of Independence, Mustafa Kemal, the founder of the Republic of Turkey, defined the nation based on cultural and political unity, rejecting Pan-Islamism, Pan-Turkism, racism, and fascism. In the 1930s, a new historiography emerged, based on a secular foundation, aiming to explore the contributions of the Turks to civilization and prove that they were the first inhabitants of Anatolia. Journals such as *Orhun Geçit* and *Birlik*, which advocated racist views, were closed by the government in 1934, and until the late 1930s, right-wing/racist journals experienced a period of silence. In Germany, Adolf Hitler's rise to power had a significant influence on the theory of race, which in turn had an impact on Turkey. Turkish nationalism, race, and racism ideas intertwined prominently in the magazines. The main topic that sparked heated debates in both right-wing and left-wing magazines was racism. *Bozkurt*, published by Reha Oğuz Türkkan between 1939 and 1942, was a magazine that advocated racist and Turanian ideas. Reha Oğuz Türkkan, born in Istanbul in 1920, completed his primary education at Saint-Joseph and then attended Kabataş Erkek Lisesi, Galatasaray Lisesi, and Ankara Gazi Lisesi. His adoption of ideas related to Turanism was greatly influenced by his high school teachers. In his first ideological article in the magazine *Filiz*, published by Gazi Lisesi, he expressed that true happiness could be achieved through an individual's devotion to an ideal and love for the homeland. However, shortly after, the idea of Turkish racial superiority became more dominant than the concept of love for the homeland. In high school, he and his classmates established a secret association called "Gürem" with the aim of creating a large state composed of the Turkish race and overthrowing the government in the hands of non-Turkish individuals. The association revolved around the *Ergenekon* magazine, which he began publishing the same year and where he openly expressed his Turanian and racist ideas for the first time. Influenced by the works of Leon Cahun, Reha Oğuz Türkkan, due to his interest in the concept of race, enrolled in the Physical Anthropology department of Sorbonne University in 1938 to study History and Anthropology. However, due to the emerging threat of war in Europe, he returned to Turkey the same year and enrolled in the Law Faculty of Ankara University. Türkkan started publishing the *Ergenekon* magazine in November 1938, but it was shut down by the government in January 1939. In May 1939, Türkkan began publishing the *Bozkurt* magazine, which had a total of 18 issues. The magazine featured writings by Reha Oğuz Türkkan, Hüseyin Namık Orkun, Nurullah Barıman, Sami Karayel, Nejdet Sançar, İsmet Rasin, Cihat Savaş Fer, Zeki Velidi Togan, Osman Turan, Abdülkadir İnan, Peyami Safa, Mustafa Hakkı Akansel, Cihat Baban, Nusret Köymen, Necip Ali Küçüka, Tahir Olgaç, Orhan Seyfi Orhon, Kemal Özdeş, Mehmet Öztürk, Zeki Sofuoğlu, and Şakir Ülkütaşır. The Turkish history, nationalism, Turkism, racism, and Turkish communities outside of Turkey were the most prominent topics covered in the magazine. This article aims to identify the main principles of *Bozkurt*'s understanding of history and how this understanding shaped the evaluation of various subjects. Within this framework, the articles in the magazine concerning history, Turkish history, nationalism, Turkish nationalism, European history, and current political developments were examined, leading to various conclusions. In the pages of *Bozkurt*, which was written by renowned Turanianists and racists of the period, it was based on the information that there were thirteen years of war for every year of peace in the history of humanity, and history was considered as the sum of wars. Art, industry, state, social security, order, public safety, sacrifice, selflessness, and adherence to laws were considered as civilization elements created by war. It was accepted that wars, as in the past, would continue in the future. As a result of the approach stating that Turkish history is filled with wars and victories, the periods of Central Asia and the Ottoman Empire were discussed based on the military successes of rulers such as Mete, Attila, Yıldırım, and Yavuz. However, the relationship between victories and governance, military organization, and economic conditions was not addressed. While it was argued that the Turks brought civilization to other nations through their warrior qualities, this topic was only superficially discussed. Nevertheless, there was a complaint about Westerners knowing Turks solely through their warrior characteristics. Ottoman history, influenced by *devshirme* (system of recruiting and converting non-Muslims to Islam for service in the Ottoman Empire) and the *ulema* class, was also evaluated as a period in which the Turks were excluded from government administration and their superior qualities were eroded. The period of the Second Constitutional Era is referred to as a time when the efforts to find solutions to the problems of the Turks were interrupted due to wars, and the achievement of independence through the War of Independence was explained by the nobility in the blood of the Turks. The secular nature of the historical perception that emerged in *Bozkurt* created a point of concurrence, as it conflicted with the Turkish History Thesis and neglected the Turkish contribution to civilization. In the magazine, it was advocated that Turkey should participate in World War II, but the necessities of the war were not analyzed. The firm belief that the Turks would emerge victorious from this war was rooted in racism. When the acceptance of the "superior Turkish race" merged with the aforementioned historical perception, an approach detached from time and space emerged, leading to the conviction that the Turks would win the war regardless of all conditions. As a result, the historical perception embodied in *Bozkurt* magazine can be characterized as being encapsulated in a racist and fascist ideology, perceiving the past in a one-dimensional manner and disconnected from the present time and social reality.